

Région Bruxelles Capitale | Commune d'Anderlecht

Contrat de Quartier Durable « Peterbos » Priorités

Brussels Hoofdstedelijk Gewest | Gemeente Anderlecht

Duurzaam Wijkcontract «Peterbos» Prioriteiten

Commune d'Anderlecht
Département Rénovation urbaine
Rue Carpentier, 45
1070 Anderlecht
Personne de contact : Aline Goethals

Bureau d'étude
CityTools sprl
Métiers de la ville
47 rue du Houblon
1000 Bruxelles
+32 478 51 16 76
www.citytools.be

Equipe de projet
Nicolas Hemeleers
Alice Larsimont
Antoine Crahay
Mathieu Berger
Youssef Faraj
Mathis Fressancourt

Sous-traitants
Zeppelin
47 rue du choeur
1080 Molenbeek-St-Jean
zeppelincollectif@gmail.com
Léonie Savoye - t : +33 614 04 16 15 /
+32 472 30 91 88 //
Cigaline Ducos - t : +33 663 27 96 28 //
<http://www.zeppelincollectif.com>

Oneliner Traduction
représenté par Koen De Smet, CEO
Lange Rekstraat 9,
9100 Sint-Niklaas
+32 3 777 74 56
info@oneliner.be
www.oneliner.be

Equipe RIE
Brat
Siège social : 21 rue Van Elewyck,
1050 Ixelles
Siège administratif : 43 rue Dautzenberg,
1050 Ixelles
Tél : 02/648.67.70
Fax : 02/640.47.23
info@bratprojects.be
<http://www.bratprojects.be>

Gemeente Anderlecht
Departement Stadsvernieuwing
Carpentier straat 45
1070 Anderlecht
Contactpersoon: Aline Goethals

Studiebureau
CityTools bvba
Métiers de la ville
Hopstraat 47
1000 Brussel
+32 478 51 16 76
www.citytools.be

Projectteam
Nicolas Hemeleers
Alice Larsimont
Antoine Crahay
Mathieu Berger
Youssef Faraj
Mathis Fressancourt

Onderaannemers
Zeppelin
Koorstraat 47
1080 Sint-Jans-Molenbeek
zeppelincollectif@gmail.com
Léonie Savoye - t: +33 614 04 16 15 /
+32 472 30 91 88 //
Cigaline Ducos - t: +33 663 27 96 28 //
<http://www.zeppelincollectif.com>

Oneliner Translations
vertegenwoordigd door Koen De Smet, CEO
Lange Rekstraat 9,
9100 Sint-Niklaas
+32 3 777 74 56
info@oneliner.be
www.oneliner.be

MER Team
Brat
Hoofdzetel: Van Elewyckstraat 21,
1050 Elsene
Administratieve zetel: 43 Dautzenbergstraat,
1050 Elsene
Tel: 02/648.67.70
Fax: 02/640.47.23
info@bratprojects.be
<http://www.bratprojects.be>

Table des matières

INTRODUCTION	6
ENJEUX POUR LE PETERBOS	10
3 ENSEMBLES D'ENJEUX POUR LE PARC DU PETERBOS	14
1. CRÉER DU LIEN	16
2. SE RÉAPPROPRIER LE PARC HABITÉ	24
3. RÉPONDRE À LA DEMANDE EN ÉQUIPEMENTS	32
PERIMETRE	36

Inhoud

INTRODUCTIE	6
UITDAGINGEN VOOR PETERBOS.....	10
3 GROEPEN UITDAGINGEN VOOR HET PETERBOSPARK	14
1. BANDEN SCHEPPEN	16
2. - HET BEWOONDE PARK OPNIEUW BENUTTEN	24
3. VOLDOEN AAN DE VRAAG OP HET VLAK VOORZIENINGEN.....	32
PERIMETER.....	36

INTRODUCTION

Un rapport ambivalent au quartier

Durant notre travail sur le diagnostic nous avons pu constater auprès des différents acteurs (habitants, associations, administrations publiques) un rapport particulièrement ambivalent au quartier. Sur de nombreuses thématiques les opinions varient diamétralement.

Ce **double regard** peut être rassemblé dans **plusieurs grands ensembles de problématiques**, qui croisent les constats des thématiques du diagnostic. Tantôt dans une dimension plutôt sociale, tantôt dans une dimension plutôt morphologique.

Dimension sociale

Inclusion vs exclusion

Le rapport au quartier est particulièrement ambivalent quand on aborde le sujet avec les habitants et acteurs de terrain.

D'un côté le quartier génère un fort sentiment d'appartenance à une **communauté**. Elle se manifeste par des réseaux de solidarité inclusifs, une entraide, un véritable attachement sentimental, et une défense du quartier face aux attaques extérieures, médiatiques ou politiques.

D'un autre côté le quartier génère des sentiments plus contrastés voire négatifs, les personnes soulignant alors les nombreux problèmes du quotidien: qualité du bâti et état des logements, des espaces publics, des équipements, offre commerciale, drogue et insécurité, propreté, etc. Ce sentiment de communauté peut avoir également un caractère excluant: à l'égard de ceux qui n'y sont pas bien intégrés, en marge, ou bien à l'égard des acteurs extérieurs au site.

Ouverture vs fermeture

On entre alors dans des dynamiques de repli sur soi, de fermeture, on ne sort plus trop du quartier. On se contente du «confort» relatif d'un périmètre connu.

Ces dynamiques de fermeture sont compensées en partie par des initiatives de sortie du quartier, d'ouverture sur l'extérieur, pour des

INTRODUCTIE

Een dubbelzinnige relatie met de wijk

Terwijl we aan de diagnose werkten, stelden we vast dat de verschillende actoren (bewoners, verenigingen en openbare instanties) een heel dubbelzinnige relatie met de wijk hebben. Rond heel wat thema's lopen de meningen sterk uiteen.

Die **dubbelzinnige kijk** kunnen we terugvoeren op de **belangrijkste problematieken** die in de lijn liggen van de thematische vaststellingen uit de diagnose. Soms gaat het om een eerder sociale, dan weer om een eerder morfologische dimensie.

Sociale dimensie

Inclusie vs. uitsluiting

De relatie tot de wijk is heel dubbelzinnig. Dat blijkt uit gesprekken met bewoners en actoren op het terrein.

Enerzijds leeft in de wijk sterk het gevoel van 'deel uitmaken van een **gemeenschap**'. Dat komt tot uiting in de inclusieve solidariteitsnetwerken, de onderlinge bijstand, de sentimentele gehechtheid en het opkomen voor de wijk bij aanvallen van buitenaf, door media op politici.

Anderzijds wekt de wijk uiteenlopende en zelfs negatieve gevoelens op. Mensen wijzen op de verschillende dagdagelijkse problemen: de kwaliteit van de bouwomgeving en de staat van de woningen, de toestand van de openbare ruimte en de voorzieningen, het commercieel aanbod, drugs en onveiligheid, netheid, ... Het gemeenschapsgevoel kan ook uitsluiting in de hand werken ten opzichte van iedereen die zich niet goed integreerde en in de marge leeft óf ten opzichte van buitstaanders die niet op de site wonen.

Openheid vs. geslotenheid

Dan krijgen we te maken met een dynamiek van terugplooiën op zichzelf en van geslotenheid bij mensen die de wijk niet vaak verlaten. Zij stellen zich tevreden met het relatieve 'comfort' van een gekende perimeter.

Die dynamiek van geslotenheid wordt gedeeltelijk gecompenseerd door initiatieven die mensen stimuleren om de wijk te verlaten en die een wisselwerking met de buitenwe-

activités sportives, culturelles, des voyages, du shopping, etc. Nous avons volontairement analysé dans le détail l'offre de «sorties» du quartier pour illustrer les nombreuses occasions d'utiliser les alentours et le reste de la ville.

On voit que ces interactions existent aujourd'hui mais qu'elles sont assez faibles malgré tout: Même s'il y a plus d'habitants du Peterbos qui sortent vers l'extérieur que de personnes de l'extérieur qui viennent sur le site.

Problème vs solution

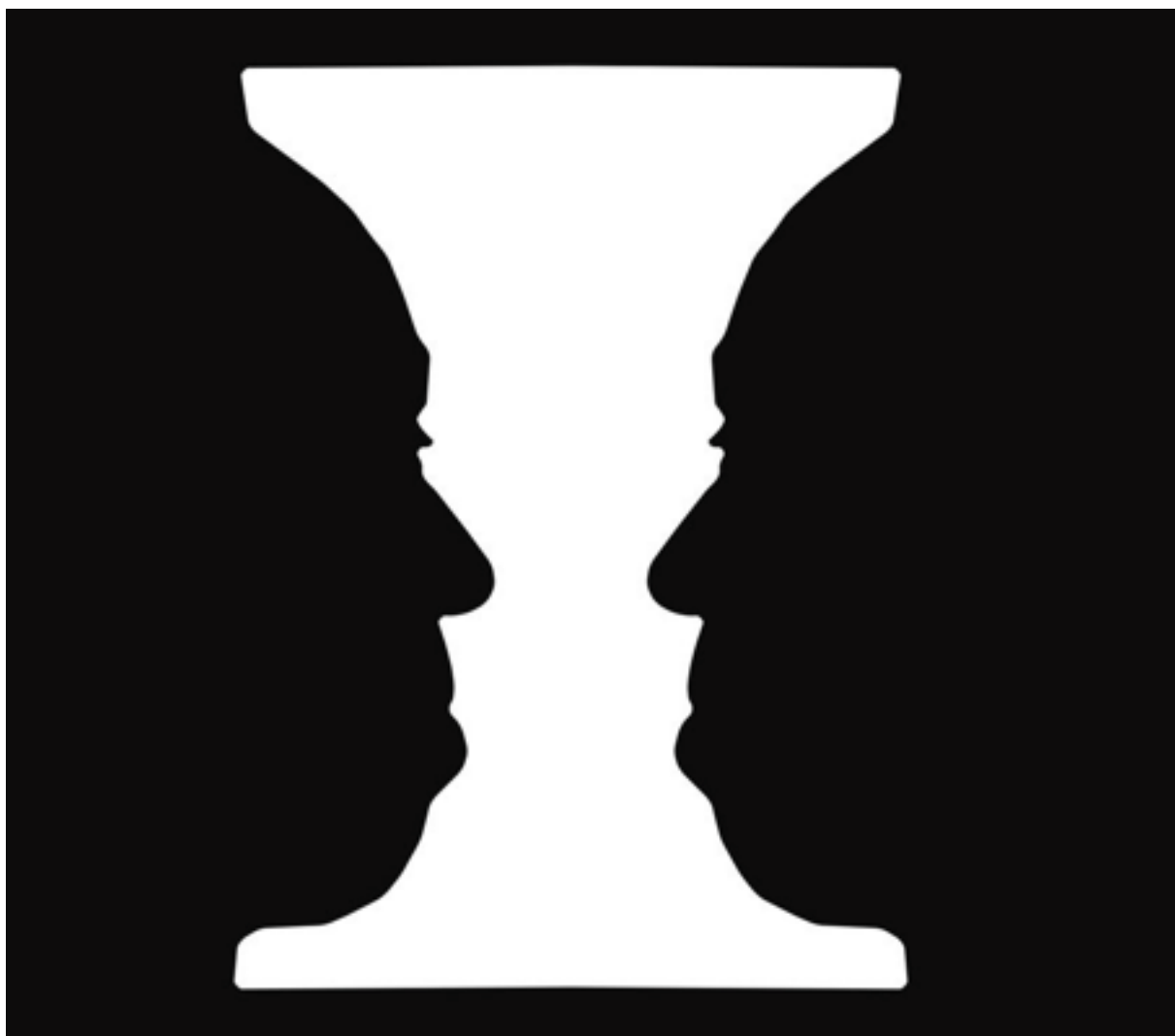
Dans le rapport ambivalent des habitants avec le quartier on soulignera également la perception opposée que peuvent susciter certains sujets ou des catégories de personnes. Les jeunes par exemple, sont à la fois perçus comme la source de tous les problèmes par certains, mais également comme le potentiel pour transformer le quartier à l'avenir.

reld bevorderen via sport, cultuur, uitstapjes, shopping, ... We maakten bewust een gedetailleerde analyse van het aanbod aan 'uitstapjes' in de wijk om aan te tonen dat er heel wat mogelijkheden bestaan om de omgeving en de rest van de stad te benutten.

Die interactie bestaat vandaag, maar blijft ondanks alles beperkt, hoewel meer bewoners van Peterbos de buitenwereld opzoeken dan er buitenstaanders naar de site afzakken.

Problemen vs. oplossingen

In het kader van de dubbelzinnige relatie tussen de bewoners en de wijk, wijzen we ook op de uiteenlopende perceptie rond sommige thema's of groepen van mensen. Jongeren, bijvoorbeeld, worden enerzijds gezien als de oorzaak van alle problemen en anderzijds als hét potentieel om de wijk in de toekomst te veranderen.

Google image

Dimension morphologique

Le concept de Parc habité

La plupart des constats morphologiques sur le quartier génèrent le même rapport ambivalent. C'est le cas notamment du concept de parc habité. Image historique liée à la création du site, ce concept est perçu à la fois positivement et négativement par les habitants. Certains soulignant à l'évidence le caractère très vert du site, ses nombreux arbres, pelouses et le rapport avec la nature. A l'inverse d'autres mettent en avant son caractère isolé. Par définition un parc a des limites claires et n'est pas lié de manière fluide aux quartiers voisins. Il génère une distanciation du reste de la ville.

L'urbanisme en ordre ouvert

Très décrié par de nombreuses personnes, l'urbanisme en ordre ouvert a une forte influence sur les rapports sociaux au sein du site. Certains louent l'organisation spatiale pour la respiration qu'elle offre, le caractère vert, l'espace public disponible ou encore le contrôle social qu'il génère. D'autres à l'inverse décrivent le manque d'appropriation des espaces ouverts générés, le manque d'activation des rez, le vent, et surtout le manque d'intimité qu'impliquent les vues des tours sur l'espace public.

Intérieur vs extérieur

L'organisation spatiale induit un rapport «intérieur-extérieur». On sait directement si on est dans le site ou pas. La distinction de la forme urbaine marque clairement une rupture. Cette rupture est accentuée par le traitement des limites entourant le site: les pentes, les butes longeant le quartier, les talus rompant les continuités visuelles, la masse arborée. Ces ruptures sont également accentuées par le fait que la trame orthogonale du site est déconnectée des tracés historiques (ex: Portaerdenberg). Enfin le boulevard Groeninckx de May constitue en soi un obstacle, de par sa taille et le flux qu'il génère (on notera que c'est également une opportunité potentielle future de reconnection du quartier à l'ensemble de la grande ceinture ouest par une ligne de transport public plus forte).

Morfologische dimensie

Het concept 'bewoond park'

De meeste morfologische vaststellingen omtrent de wijk wijzen op diezelfde dubbelzinnige relatie. Dat is met name het geval voor het concept 'bewoond park'. Als historisch imago dat teruggaat op de bouw van de site, wordt het concept door de bewoners zowel positief als negatief ervaren. Sommigen wijzen op het uitgesproken groene karakter van de site met veel bomen, gazons en een wisselwerking met de natuur. Anderen benadrukken dan weer het isolement. Een 'park' is per definitie duidelijk begrensd en vloeit niet als vanzelf in naburige wijken over. Een 'park' creëert een zekere afstand tot de rest van de stad.

Stedenbouw in open ordening

Heel wat mensen vervloeken stedenbouw in open ordening. De sociale relaties binnen de site worden er in elk geval sterk door beïnvloed. Sommigen loven de ruimtelijke organisatie die ademruimte creëert, het groene karakter, de beschikbare openbare ruimte en de sociale controle die eruit voortvloeit. Anderen betreuren dan weer dat de gecreëerde open ruimte nauwelijks wordt benut, dat de gelijkvloerse verdiepingen doods zijn en vooral dat het uitzicht vanuit de torens op de openbare ruimte intimiteit in de weg staat.

Binnen vs. buiten

De ruimtelijke organisatie zorgt ervoor dat de bewoners een onderscheid maken tussen het leven op de site en dat in de 'buitenwereld'. Iedereen voelt meteen aan of hij/zij zich binnen of buiten de site bevindt. Het onderscheiden van een stadsvorm wijst duidelijk op een breuk. Die breuk wordt benadrukt door de manier waarop de site wordt begrensd: de hellingen en heuvels langs de wijk, de taluds die de horizon onderbreken, de bebossing. Die breuklijnen vallen des te meer op omdat het dambordpatroon van de site niet langer de historische route volgt (bv: Portaerdenberg). De Groeninckx de Maylaan vormt op zich een obstakel, omdat ze zo breed is én zo veel verkeer aantrekt (tegelijk schuilen precies daarin kansen om de wijk in de toekomst weer te doen aansluiten bij de grote westelijke Ring via een beter uitgebouwde verbinding met het openbaar vervoer).

Trouver un point d'équilibre

Nous proposons donc une approche pragmatique pour le CQD. Ce rapport ambivalent au quartier permet de **positionner le CQD comme un point d'équilibre** dans ses interventions, à l'intersection de positions radicales dans un sens ou l'autre. **Ni trop ouvert, ni trop fermé.** Ni trop «intérieur» ni trop «extérieur». Ni trop inclusif, ni trop exclusif. Cela permettra sur le plan des dynamiques sociales, de redorer progressivement l'image du quartier, de rétablir petit à petit une confiance vis à vis des autorités publiques. Un travail culturel, social, sportif, construit dans une logique participative, dans la durée, et susceptible de répondre aux besoins des différentes catégories de la population du quartier.

Sur le plan morphologique le point d'équilibre à trouver nous semble découler naturellement de la prise en compte directe des problèmes générés par la forme urbaine du quartier. Elle implique une **redéfinition ambitieuse du concept de parc habité**. Cela signifie assumer l'urbanisme en ordre ouvert, en respectant les qualités d'ouverture, tout en corrigeant le tir par des interventions ponctuelles permettant d'en améliorer les qualités (sur les espaces publics, sur les rez de chaussée, sur les équipements).

C'est donc une image de petit tas de sable dans la main qui nous semblait la métaphore pertinente. Ni trop ouverte (sinon le sable s'envole), ni trop fermée (sinon le sable tombe), il faut trouver le juste milieu.

Een evenwicht vinden

We pleiten voor een pragmatische benadering van het DWC De dubbelzinnige relatie met de wijk laat toe **het DWC uit de spelen als een evenwichtspunt** in de interventies, op het snijpunt van radicaal tegenover elkaar staande meningen. **Niet te open en niet te gesloten.** Niet te veel 'binnen' en niet te veel 'buiten' Niet te veel inclusie en niet te veel uitsluiting. Op die manier kan de sociale dynamiek het imago van de wijk geleidelijk oppoetsen en het vertrouwen in de publieke instanties stap voor stap herstellen. Langdurige en participatieve culturele, sociale en sportieve activiteiten beantwoorden aan de behoeften van de verschillende bevolkingsgroepen in de wijk.

Morfologisch gezien, vloeit het te vinden evenwicht volgens ons als vanzelf voort uit het feit dat er meteen rekening wordt gehouden met de problemen die het gevolg zijn van de stadsvorm van de wijk. Het impliceert een **ambitieuze herdefiniëring van het concept 'bewoond park'** waarbij stedenbouw in open ordening de kwaliteiten van openheid respecteert, maar tegelijk bijstuurt door gerichte interventies die die kwaliteiten verbetert (in de openbare ruimte, op gelijkvloerse verdiepingen, qua voorzieningen).

Een hoopje zand in de hand lijkt ons in dat verband een relevante metafoor: niet te open (dan wordt het zand weggeblazen) en ook niet te gesloten (dan valt het zand). We moeten dus op zoek gaan naar een juist evenwicht.

ENJEUX POUR LE PETERBOS

En conclusion du diagnostic, le croisement de la lecture thématique réalisée nous permet de positionner au mieux le CQD pour le quartier, et d'identifier à ce stade **trois enjeux fondamentaux**, devant constituer le fil rouge des étapes suivantes de la mission. Il s'agit selon nous de:

- créer des liens
- redéfinir les contours d'un parc habité
- construire un pôle d'équipements rayonnant

Créer des liens

Une des premières logiques d'action consiste à créer du lien et travailler sur les interfaces.

Entre le Peterbos et la ville.

L'idée est de renforcer les échanges dans les deux sens : depuis le Peterbos vers le reste de la ville mais aussi depuis la ville vers le Peterbos. Il s'agit de travailler à l'émancipation et l'élargissement des horizons des habitants, en particulier des jeunes. Il faudra également améliorer la connexion des habitants avec les équipements/pôles communaux notamment via le volet socio-économique (ex: un partenariat avec des acteurs de formation extérieurs venant faire du démarchage/actions dans le quartier). Enfin il s'agit également de faire venir la ville à Peterbos par le biais d'équipements significatifs (voir ex pt 3) et une éventuelle diversification de l'offre de logements.

Entre le Peterbos et ses voisins

A une échelle plus locale, nous incluons les quartiers immédiatement riverains dans l'analyse. Les projets pourront encourager les relations entre le quartier et ses environs (riverains, usagers externes, espaces commerciaux, culturels ou événementiels, plaines de jeux...).

Entre les immeubles et l'espace ouvert

L'urbanisme en ordre ouvert du Peterbos offre des qualités spatiales et écologiques mais pose des problèmes en terme d'appropriation et de contrôle social. L'activation des rez et le rapport entre les immeubles et les espaces ouverts constituera à ce titre un axe potentiel de projet important :

- activation des rez-de-chaussée
- commerces et services de proximité, équipements
- limite entre espace public et espace privé
- intimité/sécurité dans les espaces communs

UITDAGINGEN VOOR PETERBOS

Ter afsluiting van de diagnose toetsen we de verschillende thema's in de analyse aan elkaar af om het DWC zo optimaal mogelijk in de wijk te positioneren. We onderkennen in dit stadium **drie fundamentele uitdagingen** die moeten fungeren als rode draad tijdens de volgende fases van de missie. Volgens ons komt het erop aan:

- banden de smeden
- de krijtlijnen van een 'bewoond park' opnieuw uit te zetten
- aantrekkelijke voorzieningen uit te bouwen

Banden smeden

Een eerste logische stap lijkt ons het smeden van banden en het inwerken op de onderlinge relaties.

Tussen Peterbos en de stad

Er moet meer uitwisseling komen in beide richtingen: vanuit Peterbos naar de rest van de stad, maar ook vanuit de stad naar Peterbos toe. Zo moet er worden gesleuteld aan de emancipatie en de verbreding van de horizons van de bewoners, in het bijzonder van de jongeren. De bewoners moeten zich ook sterker betrokken voelen op de infrastructuur/de gemeentelijke voorzieningen, met name via het socio-economisch luik (bv. een partnership met externe vormingsdeskundigen die de strategie/de acties in de wijk in goede banen leiden). Daarnaast moeten we de stad naar Peterbos halen via degelijk uitgebouwde voorzieningen (cf. voorbeeld punt 3) én een eventuele diversificatie in het woningaanbod.

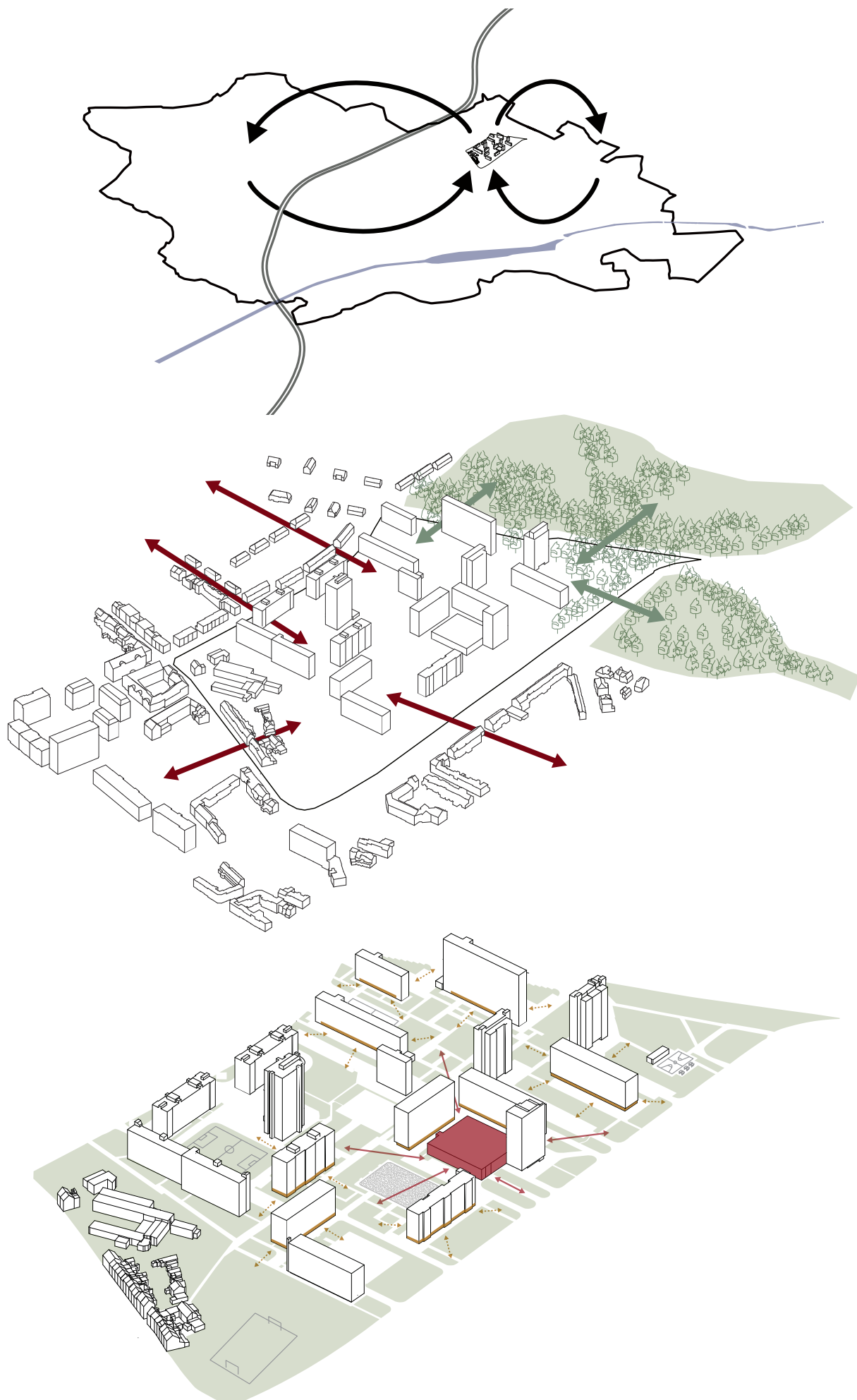
Tussen Peterbos en de burens

Op een lokalere schaal nemen we de wijken die onmiddellijk aan Peterbos grenzen mee in de analyse. Projecten kunnen de relaties tussen de wijk en haar omgeving bevorderen (buurtbewoners, externe gebruikers, commerciële en culturele ruimte, locaties voor evenementen, speelterreinen, ...).

Tussen de gebouwen en de open ruimte

De stedenbouw in open ordening in Peterbos beschikt over ruimtelijke en ecologische kwaliteiten, maar zorgt voor problemen op het vlak van benutting en sociale controle. De activering van gelijkvloerse verdiepingen en de relaties tussen de torens en de open ruimte vormen in dat opzicht essentiële pijlers voor potentiële projecten:

- activering gelijkvloerse verdiepingen
- winkels en diensten in de buurt, voorzieningen

Redéfinir les contours d'un parc habité

Cette approche vise à valoriser les qualités actuelles de l'urbanisme en ordre ouvert. Sur différents plans, les projets pourront viser une amélioration du quotidien dans un espace où le terme « parc » reprend du sens.

Du point de vue social, il s'agit d'intégrer de nouveaux usages dans l'espace public, inter-générationnels, jardins partagés, terrain de pétanque... Usages qui favoriseront la mixité d'usages. La réflexion sur les usages en fonction des différents rythmes du quartier, semaine/week-end, jour/nuit est une piste de travail intéressante. Sous cet angle il s'agit d'organiser la cohabitation sociale et spatiale des lieux afin de réunir au mieux toutes les conditions du « vivre ensemble ».

En termes d'approche paysagère, les projets viseront à décliner le langage forestier en travaillant sur les lisières, clairières, bosquets de manière à organiser les lieux entre espaces ouverts et fermés, limite végétale opaque et perméable. Avoir recours d'avantage aux strates basses (vivaces, couvre-sols) et intermédiaires (arbustes) pour traiter les limites et diversifier la végétation, développer la biodiversité, tout en prenant en compte les nécessités en terme d'entretien et de sécurité.

Pour les espaces de circulation il s'agit avant tout de retrouver une certaine fluidité et un confort dans les circulations piétonnes. Une réflexion sur la topographie sera nécessaire pour s'affranchir au mieux des dénivelés en évitant les effets d'obstacles et de contournement. Enfin la place de la voiture en stationnement pourra être posée pour équilibrer l'espace mis à disposition des différents modes.

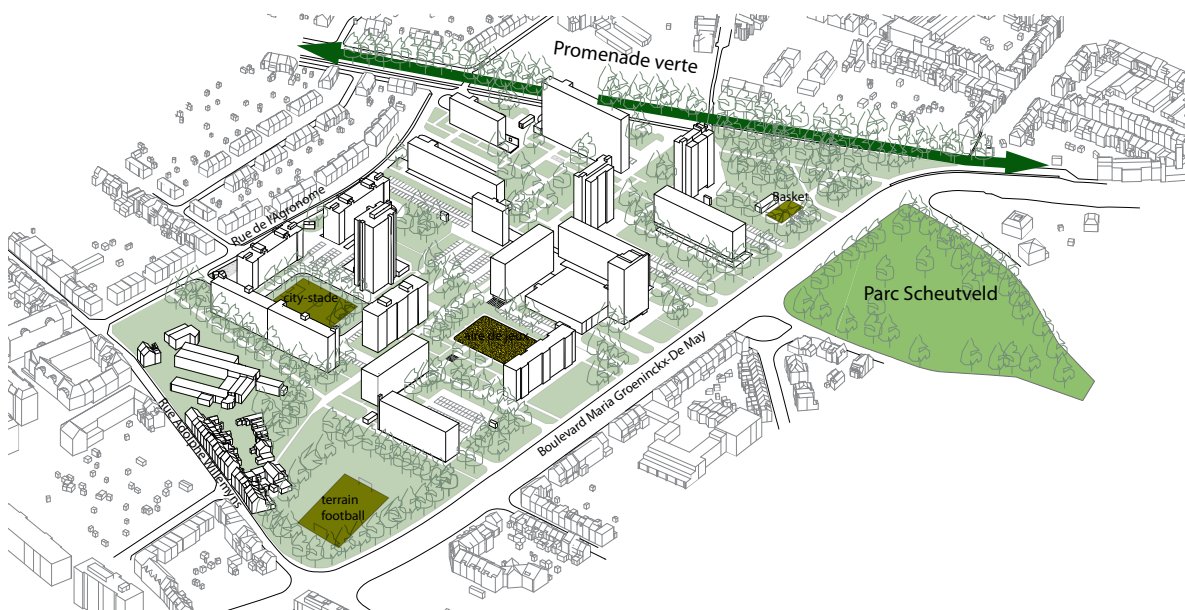
- séparation entre l'espace public et l'espace privé
- intimité/sécurité dans les espaces publics

De krijtlijnen van een 'bewoond park' opnieuw uitzetten

Die aanpak wil de huidige voordelen van stedenbouw in open ordening valoriseren. Op verschillende vlakken kunnen de projecten de dagelijkse gang van zaken in een ruimte verbeteren en de term 'park' opnieuw een zinvolle invulling geven.

Vanuit sociaal oogpunt moet de openbare ruimte nieuwe bestemmingen krijgen als intergenerationele ruimte, moestuintjes, petanquerterreinen, ... Die bestemmingen stimuleren een gemengd gebruik. Reflectie rond dat gebruik in functie van uiteenlopende dynamieken in de wijk (week/weekend, dag/nacht) is een interessante denkpiste. In die optiek moet het sociaal en ruimtelijk samengaan van locaties worden georganiseerd om van daaruit optimale samenlevingsomstandigheden te creëren.

Wat de landschapsinrichting betreft, moeten de projecten de bebossing valoriseren door in te grijpen in de zomen, de open plekken en de begroeiing om zo ruimten aan te leggen die het midden houden tussen open en gesloten, een groene afbakening die afschermt en tegelijk doorlaatbaar is. Beter gedijende lage (vaste planten, bodembedekkers) en intermediaire (struiken) strata kunnen begrenzen én de vegetatie diversifiëren, zorgen voor meer biodiversiteit en daarbij rekening te houden met de noden op het vlak van onderhoud en veiligheid.

Construire un pôle d'équipement rayonnant

La création d'un équipement de relativement grande dimension au sein du Peterbos permettrait à la fois de répondre aux besoins locaux identifiés dans le diagnostic, d'améliorer l'activation de certains espaces aujourd'hui délaissés, mais aussi de faire venir et connaître le site aux autres habitants de la commune.

La proposition consisterait à créer une grande salle omnisport qui pourrait également remplir une fonction culturelle et de rencontre (ex Pôle Nord à Masui, centre culturel) pour avoir un rayonnement dans les environs, attirer différents publics, offrir des espaces collectifs pour les habitants,...

Ce nouvel immeuble à construire devrait trouver sa place de façon à revaloriser certaines parties du site et améliorer sa lisibilité à l'échelle du quartier et vers l'extérieur. Ce lieu pourrait fonctionner avec les commerces qui l'entourent et devenir un cœur de quartier qualitatif.

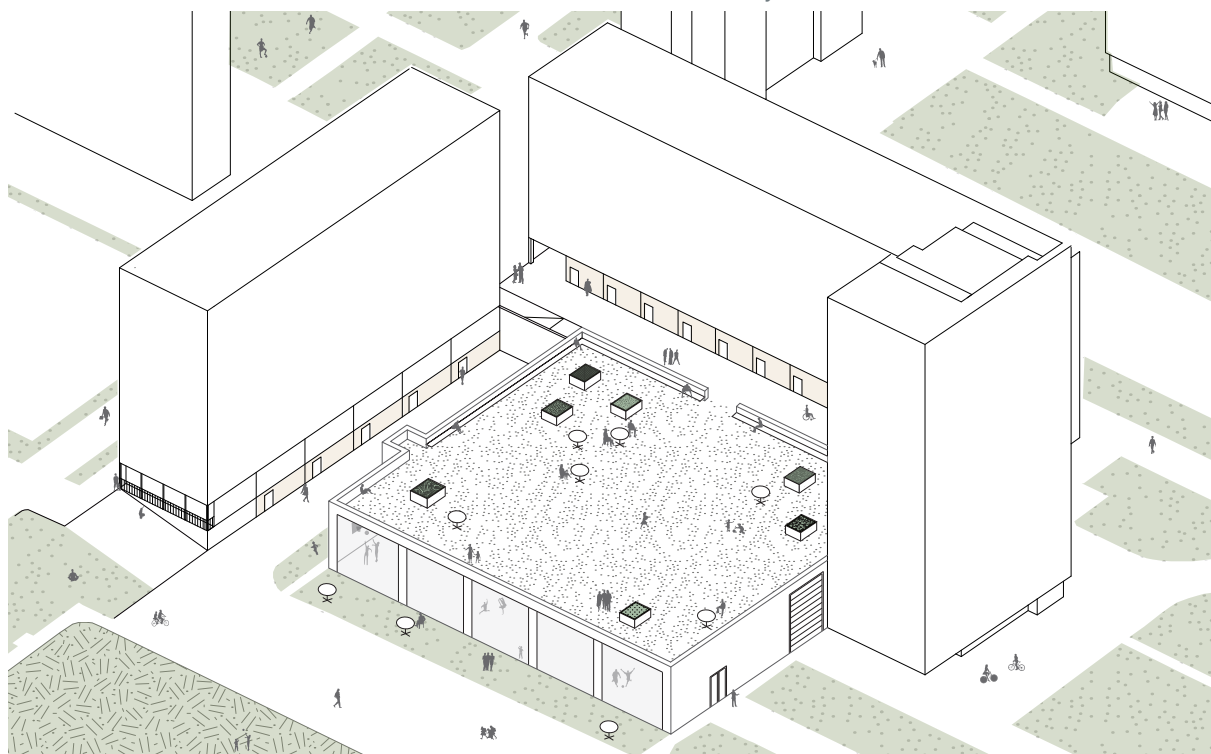
In de circulatiezones moet vooral een vlottere doorstroming en meer comfort voor voetgangers worden nagestreefd. Reflectie rond de topografie is noodzakelijk om te voorkomen dat de niveauverschillen hinderlijk werken en mensen afschrikken. Tot slot kan het belang van parkeerruimte in vraag worden gesteld met het oog op meer evenwicht in de ruimte die voor verschillende vervoermiddelen wordt vrijgemaakt.

Aantrekkelijke voorzieningen uitbouwen

Door in Peterbos voorzieningen van een zekere omvang uit te bouwen, kan worden voldaan aan de lokale behoeften die in de diagnose worden onderkend. Bovendien krijgen sommige vandaag verwaarloosde ruimten nieuwe impulsen en kan de bekendheid van de site onder de andere inwoners van de gemeente groeien.

Wij zouden voorstellen om een ruime omnisportzaal te bouwen die eveneens kan fungeren als cultureel centrum en ontmoetingsplaats (naar het voorbeeld van cultureel centrum Noordpool, Masui). Die kan in de omgeving uitstraling genieten, verschillende doelgroepen aantrekken, de bewoners collectieve ruimten bieden, ...

Het nieuwe, op te trekken gebouw zou een rol moeten krijgen in de herwaardering van sommige delen van de site en uitgroeien tot een baken in de wijk en ver daar buiten. Op diezelfde locatie kunnen handelszaken worden ingericht, als het kloppen hart van een kwalitatieve wijk.

3 ENSEMBLES D'ENJEUX POUR LE PARC DU PETERBOS

Sur base de cette lecture du positionnement du CQD Peterbos, nous avons scindé les priorités autour de ces trois enjeux structurants:

- créer du lien;
- se réapproprier le parc habité;
- répondre à la demande en équipements.

Ces trois enjeux vont pouvoir contenir chacun une série de priorités thématiques qui cadreront les réflexions sur les projets, ainsi que la mise en oeuvre du programme dans les années qui viennent.

Les trois enjeux peuvent être présentés schématiquement de manière à interagir entre eux. Certaines priorités, et par la suite certains projets, formeront une réponse à plusieurs enjeux.

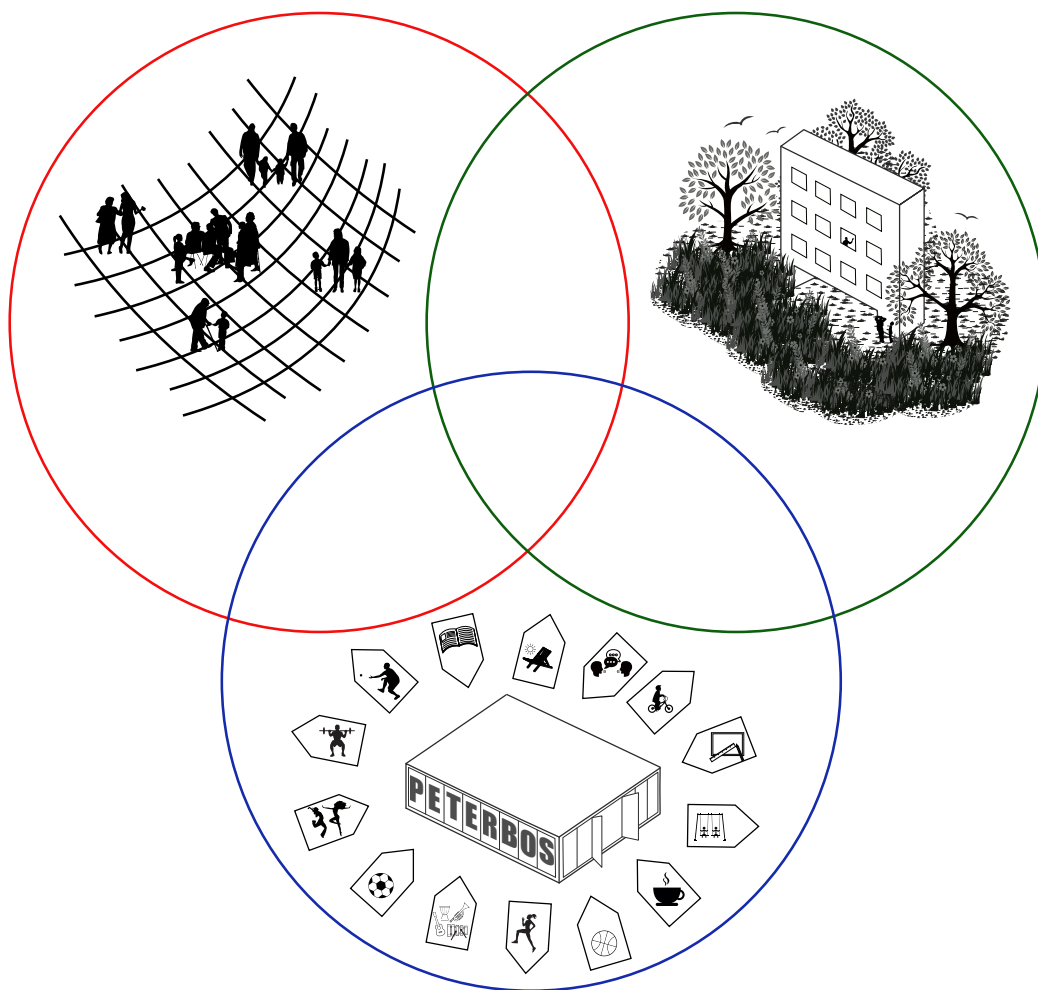
3 GROEPEN UITDAGINGEN VOOR HET PETERBOSPARK

Op basis van deze lezing van de positionering van het DWC Peterbos, splitsen we de prioriteiten rond deze drie structurerende uitdagingen op:

- verbindingen maken;
- het bewoonde park opnieuw benutten;
- voldoen aan de vraag op het vlak voorzieningen.

Deze drie uitdagingen moeten elk ondergebracht kunnen worden in een reeks thematische prioriteiten als kader zullen dienen voor de denkpistes over de projecten en de uitvoering van het programma in de komende jaren.

De drie uitdagingen kunnen schematisch worden weergegeven om onderlinge interacties mogelijk te maken. Sommige prioriteiten en in een later stadium sommige projecten zijn een antwoord op meerdere uitdagingen.

1. Créer du lien

A différentes échelles, il est possible de recréer un lien entre les espaces et la population. Cette question des liens, ambivalente comme on l'a vu, nécessite des interventions bien équilibrées. Elles peuvent se concrétiser par des opérations tenant compte de plusieurs échelles:

- l'échelle du parc du Peterbos;
- l'échelle du quartier;
- l'échelle de la ville.

Cela implique par ailleurs à la fois des priorités visant plutôt des interventions morphologiques (amenant des futures opérations « briques ») et des priorités de type plutôt « socio-économiques ».

Pour répondre efficacement à l'enjeu, les différentes familles d'opération devront être coordonnées et se renforcer mutuellement.

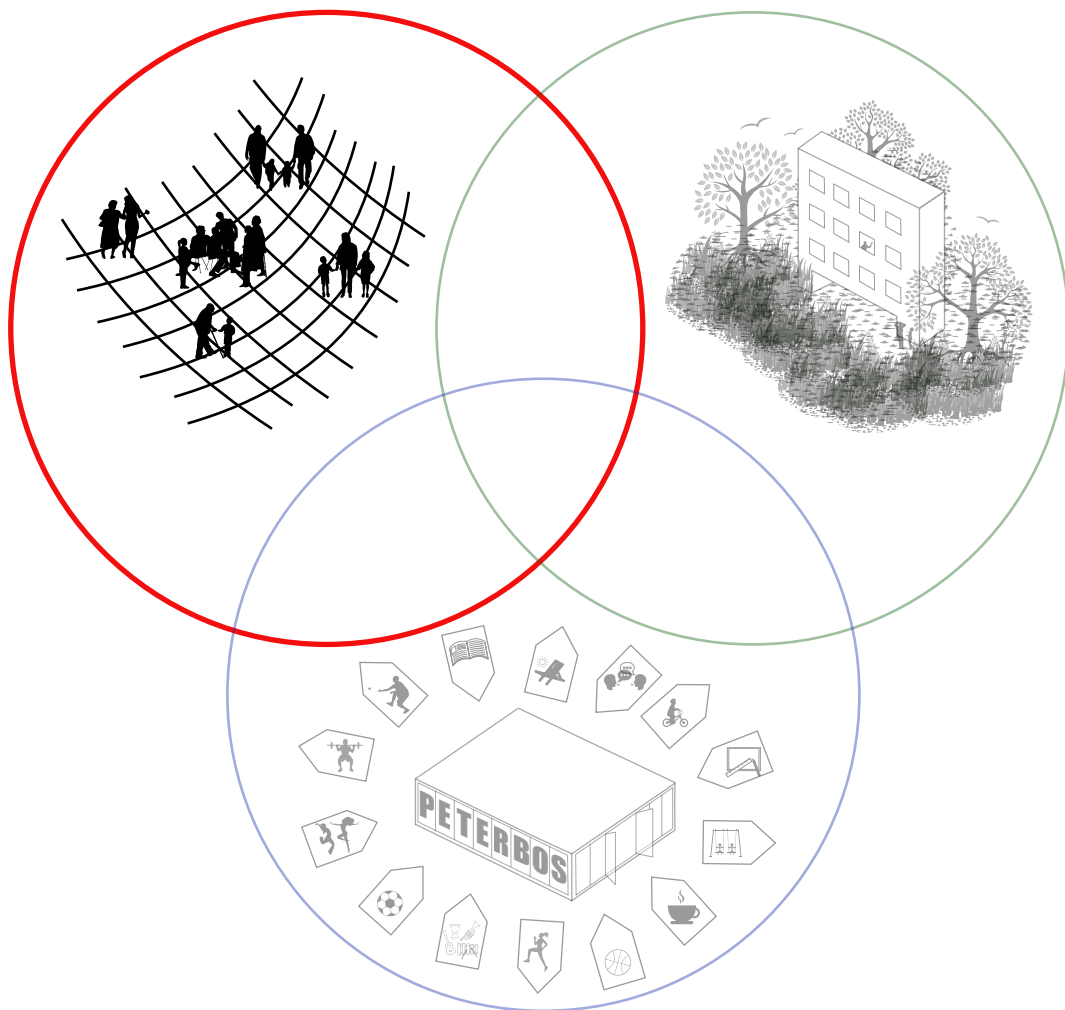
1. Banden scheppen

Men kan op verschillende niveaus opnieuw verbindingen maken tussen de ruimtes en de bevolking. De kwestie van de verbinding, die niet ondubbelzinnig is zoals we gezien hebben, vraagt om evenwichtige interventies. De interventies kunnen concreet gemaakt worden met operaties waarin rekening wordt gehouden met verschillende niveaus:

- het niveau van het Peterbosspark;
- het wijkniveau;
- het niveau van de stad.

Dit impliceert bovendien zowel prioriteiten die eerder gericht zijn op morfologische interventies (die leiden tot toekomstige "stenen" operaties) en prioriteiten die eerder van het socio-economische type zijn.

Om een afdoend antwoord te bieden op de uitdaging, moeten verschillende families operaties gecoördineerd worden en elkaar onderling versterken.

Créer du lien

Relier les immeubles et la population

L'urbanisme en ordre ouvert du Peterbos offre des qualités spatiales et écologiques mais pose des problèmes en terme d'appropriation et de contrôle social. Le rapport au sol pose souvent problème et doit être amélioré.

Certaines interventions pourront être envisagée au niveau des rez de chaussée pour améliorer le lien entre les immeubles et l'espace public:

- renforcement des fonctions actives au rez de chaussée (commerces, équipements);
- par conséquent, privilégier à l'avenir des logements aux étages et organiser progressivement la relocalisation des logements actuels au rez de chaussée qui posent problème;
- interventions de soutien à la réappropriation habitante des espaces de pieds de barre et des espaces de convivialité pour des fonctions diverses (rencontre, jeu, alimentation, nature, etc);
- renforcer le contrôle social dans les endroits urbanistiquement problématiques (culs de sac, murs aveugles, etc);
- gérer les nuisances liées au bruit, par une meilleure organisation des fonctions sur le site: jeux, événements, sport, etc.

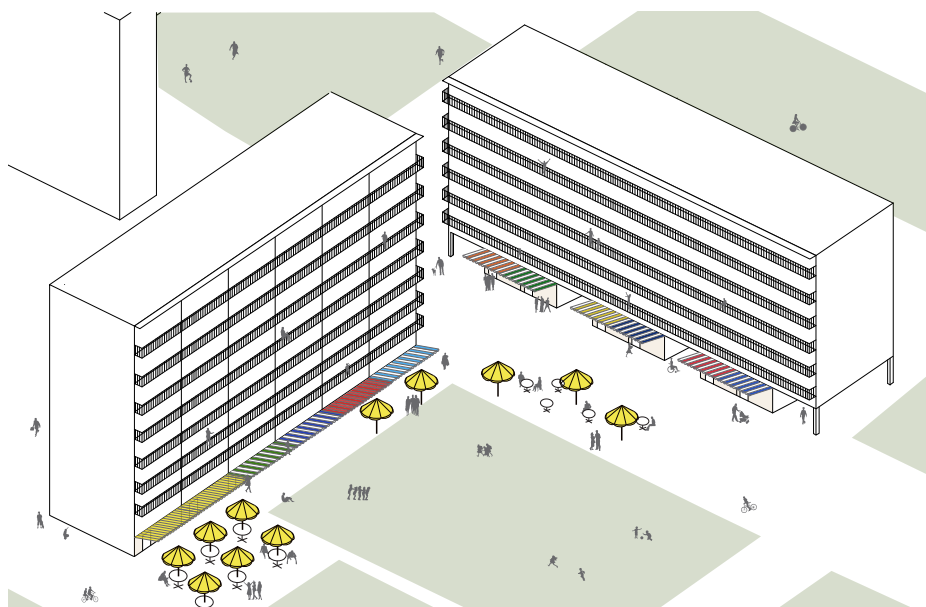
Verbindingen maken

Gebouwen en de bevolking met elkaar verbinden

De stedenbouw in open ordening in Peterbos beschikt over ruimtelijke en ecologische kwaliteiten, maar veroorzaakt ook problemen op het vlak van benutting en sociale controle. Het verband met de grond stelt vaak problemen en moet verbeterd worden.

Op het niveau van de gelijkvloerse ruimte kunnen bepaalde interventies overwogen worden om de verbinding tussen de gebouwen en de openbare ruimte te verbeteren:

- versterking van de actieve functies op het gelijkvloers (handelszaken, voorzieningen);
- bijgevolg, in de toekomst voorrang geven aan woningen op de verdiepingen en staps-gewijs een nieuwe locatie toekennen aan de huidige woningen op het gelijkvloers die problemen stellen;
- interventies ter ondersteuning van de herbenutting door de bewoners van de ruimtes aan de voet van de torens en van de vrijetijds-ruimtes met het oog op diverse functies (ontmoeting, spel, voeding, natuur, enz.);
- de sociale controle op stedenbouwkundig problematische plaatsen versterken (doodlopende straten, blinde muren, enz.);
- geluidshinder beheren, door een betere organisatie van de functies op de site: spel, evenementen, sport, enz.

Créer du lien

Retisser le lien avec le voisinage

A une échelle un peu plus large, le site du Peterbos entretient un lien particulier avec les quartiers immédiatement riverains. Le concept de «parc habité» le singularise dans l'espace public (on est dedans ou dehors).

Les projets pourront encourager les relations entre le quartier et ses environs (riverains, usagers externes, espaces commerciaux, culturels ou événementiels, plaine de jeux...).

Cela pourra passer notamment par:

- le fait de faciliter physiquement la sortie du quartier par des aménagements ponctuels: traversées, feux, carrefours;
- revoir les continuités piétonnes et cyclistes entre le site et les quartiers voisins;
- construire des partenariats avec les voisins du quartier (écoles, associations, etc).

Verbindingen maken

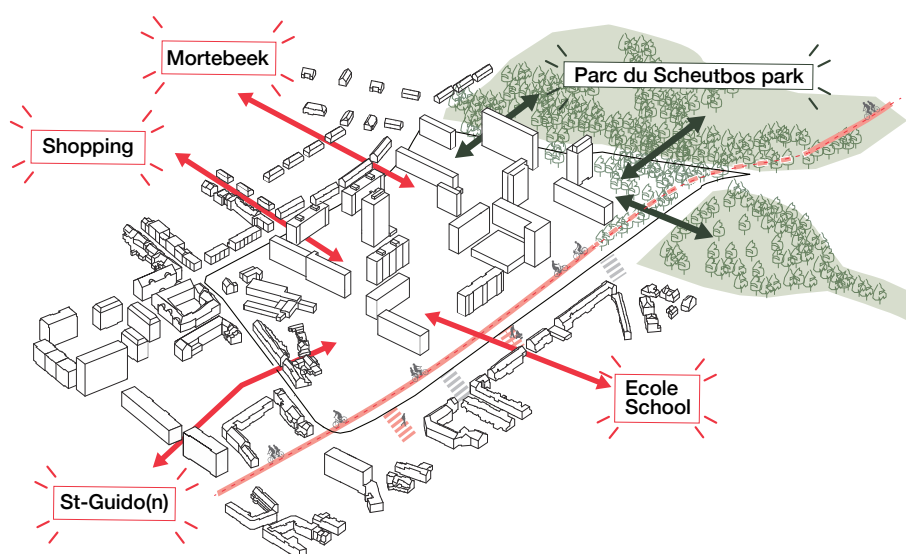
De verbinding met de buurt versterken

Breder gezien onderhoudt de Peterbossite ook een bijzondere band met de onmiddellijk omliggende wijken. Door het concept van het "bewoond park" neemt het park een bijzondere plaats in de openbare ruimte in (er is een duidelijke grens tussen binnen en buiten de site).

Projecten kunnen de relaties tussen de wijk en haar omgeving bevorderen (buurtbewoners, externe gebruikers, commerciële en culturele ruimte, locaties voor evenementen, speelreinen, ...).

Dit kan gebeuren aan de hand van:

- een fysiek vlottere uitgang uit de wijk door gerichte aanpassingen: oversteekplaatsen, lichten, kruispunten;
- de ononderbroken doorstroming voor voetgangers en fietsers tussen de site en de omliggende wijken herbekijken;
- samenwerkingen op touw zetten met de buren van de wijk (scholen, verenigingen, enz.).

Créer du lien

Relier intérieur et extérieur

Le Peterbos est souvent considéré comme une île déconnectée du reste de la ville. Or c'est un quartier urbain entouré de dynamiques diverses, économiques, sociales, culturelles, de loisirs. L'enjeu est celui du désenclavement du quartier et sa reconnection avec la ville.

Pour répondre à cet objectif, plusieurs interventions pourront être organisées durant la période du CQD:

- Faciliter les échanges entre le quartier et le reste de la commune (ou plus largement la ville): équipements, commerces, loisirs, etc;
- Travailler sur l'émancipation et la mise en mouvement de la population, en particulier les jeunes;
- Faire venir la ville au Peterbos, par exemple au travers d'un équipement rayonnant;
- Améliorer l'offre en transports publics assurant une meilleure desserte du site;
- Renforcer la position du site dans le maillage vert régional (promenade verte);
- Elargir l'offre associative en faisant en sorte que d'autres associations et services communaux soient actifs sur le site.

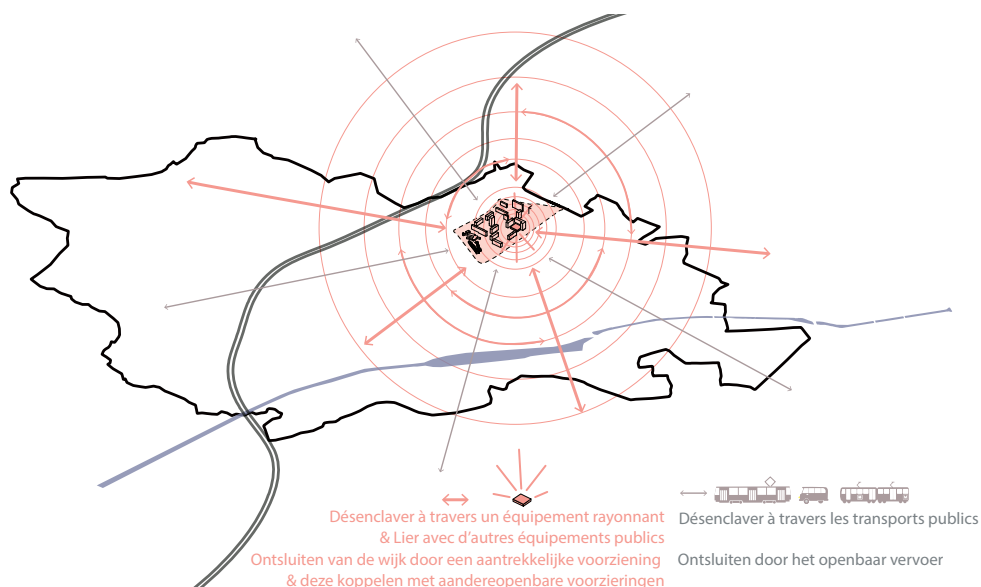
Verbindingen maken

Een verbinding tussen binnen en buiten

Peterbos wordt vaak beschouwd als een eiland dat is afgesloten van de rest van de stad. Het is echter een stadswijk die omringd wordt door diverse economische, sociale, culturele en op ontspanning gerichte dynamieken. De uitdaging bestaat erin om de wijk te ontsluiten en opnieuw te verbinden met de stad.

Om deze doelstelling te bereiken, kunnen verschillende interventies tijdens het DWC georganiseerd worden:

- Uitwisselingen tussen de wijk en de rest van de gemeente (of nog breder de hele stad) bevorderen: voorzieningen, handelszaken, ontspanning, enz.;
- Werken aan de emancipatie en het op de been brengen van de bevolking, in het bijzonder de jongeren;
- De stad naar Peterbos doen komen, bijvoorbeeld via een voorziening met veel uitsstraling;
- Het openbaarvervoersaanbod verbeteren om een betere bediening van de site te verzekeren;
- de positie van de site in het gewestelijke groene netwerk versterken (groene promenade);
- Het verenigingsaanbod verder uitbreiden door ervoor te zorgen dat andere verenigingen en diensten van de gemeente ook op de site actief worden.

Créer du lien

Agir pour l'emploi

Le diagnostic expose bien la problématique de l'emploi dans le quartier, et l'urgence de travailler à la remise à l'emploi. Ici le CQD peut venir en soutien de politiques sectorielles plus structurelles:

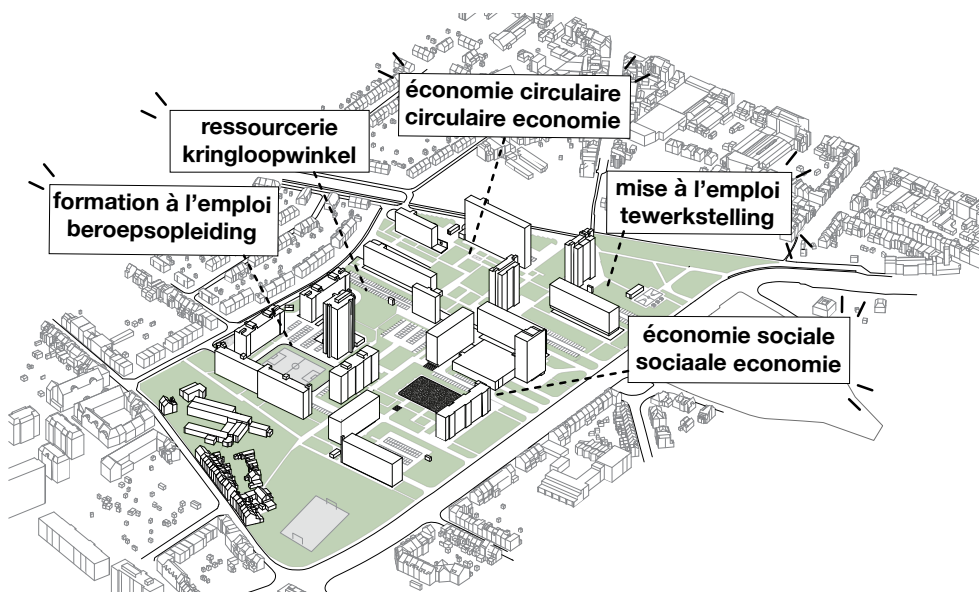
- Développer une présence au Peterbos des acteurs publics actifs en matière d'emploi et de formation (mission locale, actiris, etc);
- Pour les opérations «briques» encourager et favoriser l'embauche locale via des projets d'insertion socio-professionnelle;
- Favoriser l'autonomie des publics fragilisés en encourageant l'échange des savoirs (ateliers partagés, ressourcerie créative), en stimulant l'économie circulaire et en créant par la même occasion du lien social;
- Créer des synergies entre la formation et la mise à l'emploi;
- Encourager l'économie sociale et circulaire;
- Mise en place d'une «team propreté» en lien avec un programme d'ISP des jeunes du quartier;
- création d'une donnerie permettant d'organiser la prise en charge des encombrants.

Verbindingen maken

Acties voor de werkgelegenheid

De diagnose beschrijft duidelijk de problematiek van de werkgelegenheid in de wijk, en wijst op de dringende nood om mensen opnieuw aan het werk te helpen. Hier kan het DWC een ondersteuning bieden voor meer structurele sectorgebonden beleidslijnen:

- In Peterbos een aanwezigheid ontwikkelen van de actieve publieke actoren op het vlak van werkgelegenheid en opleiding (werkwinkel, Actiris, enz.);
- Voor de "stenen" ingrepen de lokale aanwerving aanmoedigen en bevorderen via socio-professionele inschakelingsprojecten;
- De autonomie van kwetsbare groepen bevorderen door uitwisseling van kennis aan te moedigen (gedeelde werkplaatsen en creatief recyclen), door de circulaire economie te stimuleren en door sociale banden te scheppen;
- synergieën creëren tussen opleiding en tewerkstelling.
- De sociale en circulaire economie aanmoedigen;
- Invoering van een "nethheidsteam" in verband met een SPI-programma van de jongeren van de wijk;
- oprichting van een weggeefcentrum waarmee het beheer van grof huisvuil georganiseerd kan worden.

Créer du lien

Travailler sur le lien social

La diversité des publics est bien illustrée dans le diagnostic, ainsi que la difficulté qui existe dans les relations entre ces publics variés: jeunes, personnes âgées, belge d'origine ou pas, etc. Le CQD pourra intervenir afin de renforcer le lien social dans le quartier, au bénéfice de tous. Les opérations suivantes pourraient aller dans ce sens:

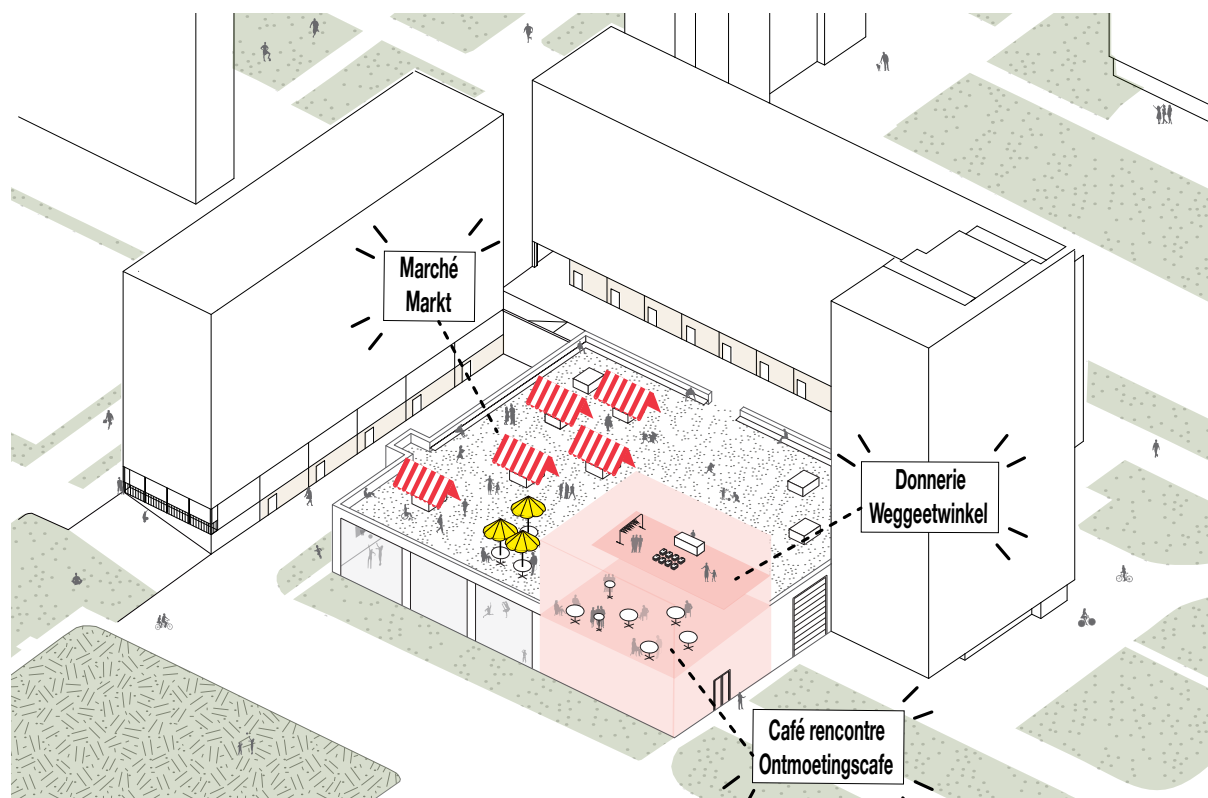
- Les associations du quartier ont développé et réfléchi un concept d'espace de rencontre et de partage: dénommé «café rencontre» ce lieu pourrait servir de trait d'union entre tous les publics du quartier;
- Initiatives associatives socio-culturelles visant à rompre l'isolement des personnes, et créant du lien social;
- Création d'un marché alimentaire hebdomadaire dans le quartier, ce qui permettrait d'offrir un accès alimentaire hebdomadaire pour les habitants, et qui amènerait également des extérieurs dans le quartier.
- Création d'une donnerie permettant d'organiser la prise en charge des encombrants.

Verbindingen maken

Werken aan de sociale band

De diversiteit van de bevolkingsgroepen blijkt heel duidelijk uit de diagnose, alsook de moeilijkheid die heerst in de relaties tussen deze diverse doelgroepen: jongeren, bejaarden, autochtone Belgen of mensen met een migratieachtergrond, enz. Het DWC kan hier ondersteuning bieden om de sociale band in de wijk ten voordele van iedereen te versterken. De volgende operaties zouden in die zin ondernomen kunnen worden:

- De wijkverenigingen hebben een concept uitgewerkt voor een ontmoetings- en deelruimte: het zogenaamde "ontmoetings-café", deze plek zou dienst kunnen doen als verbindingsselement tussen alle bevolkingsgroepen van de wijk;
- Socioculturele initiatieven van de verenigingen om het isolement van mensen te doorbreken en een sociale band te bewerkstelligen;
- Oprichting van een wekelijkse voedingsmarkt in de wijk, wat zou toelaten om de bewoners wekelijks toegang te verlenen tot verse voeding en ook mensen van buitenaf in de wijk zou kunnen brengen.
- Oprichting van een weggeefcentrum waarmee het beheer van grof huisvuil georganiseerd kan worden.

2. Se réappropriier le parc habité

Le concept de parc habité organise spatialement du logement dans un espace vert. Il limite donc les implantations au sol pour développer des espaces ouverts arborés généreux en contact direct avec les habitations.

Cette vision urbaine était très valorisée à l'époque, de nombreux allocataires sociaux témoignent du fait qu'ils étaient très heureux de quitter les logements sociaux du centre ville: plus denses et moins aérés. Mais cette vision ne fait plus rêver aujourd'hui. Il est pourtant très en phase avec une approche environnementale forte, et présente un potentiel d'actions très important.

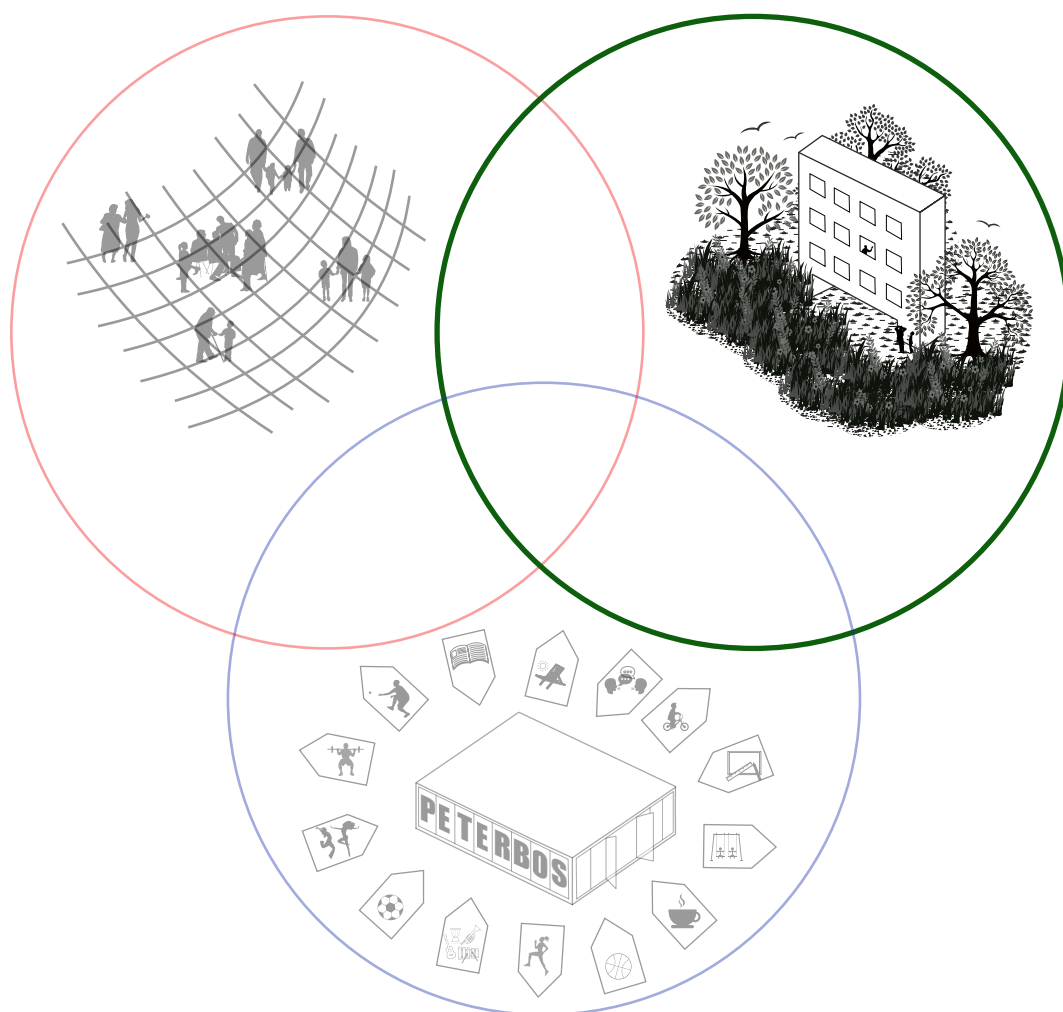
Il nous semble donc indispensable de se réapproprier l'image du parc habité, comme une spécificité du Peterbos à protéger, comme un élément vecteur d'une identité positive du quartier. Celle-ci jouera un rôle essentiel dans la revalorisation de l'image globale du quartier et du ressenti qu'en ont ses habitants.

2. - Het bewoonde park opnieuw benutten

Het concept van het bewoond park betekent dat er ruimtelijk woningen georganiseerd worden in een groene omgeving. Het concept beperkt dus de inplantingen op de grond om ruime en met bomen beplante open ruimtes te ontwikkelen die rechtstreeks in contact staan met de woningen.

Deze stadsvisie was destijds erg in trek, heel wat sociale huurders getuigen dat ze erg blij waren om weg te trekken uit de sociale woningen van het stadscentrum: dichter bebouwd en minder open. Vandaag doet deze visie veel minder dromen. Het concept sluit nochtans nauw aan bij een krachtige omgevingsgerichte benadering, en biedt een groot potentieel aan mogelijke acties.

Het lijkt ons dus noodzakelijk om het imago van het bewoonde park opnieuw te omarmen, als een specifiek kenmerk van Peterbos dat we moeten koesteren, als een katalysator voor een positieve identiteit van de wijk. Deze identiteit zal een cruciale rol spelen in de herwaardering van het globale imago van de wijk en de beleving die de bewoners ervan hebben.

Se réappropriier le parc habité

Préserver l'urbanisme en ordre ouvert

Indispensable pour l'équilibre « bâti-non bâti », les espaces ouverts du quartier doivent être préservés au maximum de toute nouvelle construction (à l'instar de la règle de non construction en intérieur d'îlot).

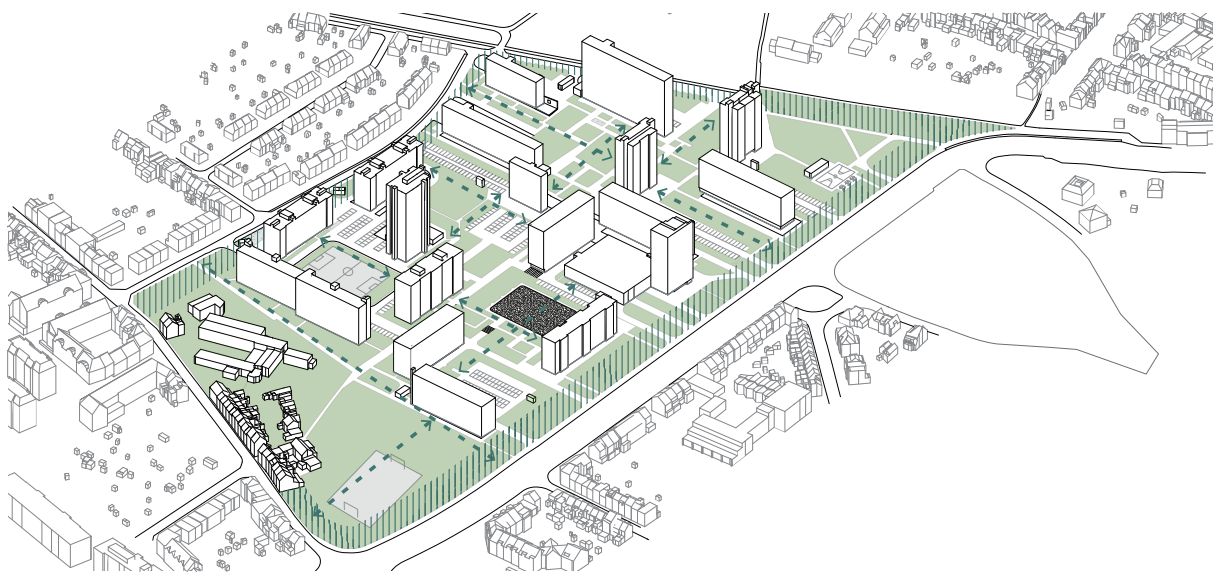
Il convient donc de concentrer les constructions sur des espaces déjà bâtis et éviter toute construction en pourtour de site pour maintenir l'image du « parc » vu de l'extérieur.

Het bewoonde park opnieuw benutten

Stedenbouw in open ordening vrijwaren

Als onmisbare factor voor het evenwicht "bebouwd-onbebouwd" moeten de open ruimtes van de wijk zo veel mogelijk vrij blijven van eender welke nieuwe bouwprojecten (naar het voorbeeld van de regel van het niet bouwen op het binnenterrein van een huizenblok).

De bouwwerken moeten dus geconcentreerd worden op reeds bebouwde oppervlakken en er moet vermeden worden om gebouwen op te trekken in de omtrek van de site om het park-beeld van buitenaf te vrijwaren.

Se réappropriier le parc habité

Requalifier les espaces publics

Les espaces publics du quartier sont nombreux et diversifiés mais en mauvais état. Ils ne sont pas fonctionnels (trame orthogonale compliquée), peu lisibles (difficile de se repérer dans le parc), peu activés et appropriés, et enfin globalement mal entretenus.

Pour répondre à cet enjeu essentiel et faire en sorte que le parc du Peterbos retrouve le sens de son nom, des interventions spécifiques pourraient être lancées dans le cadre du CQD:

Il est proposé de lancer la réflexion avec une vision globale en réalisant un masterplan paysager. Celui-ci permettra de définir des recommandations cohérentes pour l'aménagement des différents sous espaces publics du quartier, et piloter la mise en oeuvre des premiers projets:

- remise à niveau des cheminements actuels;
- réorganisation des circulations par le biais de nouveaux axes piétons et cyclistes permettant de casser la trame orthogonale;
- aménager une place centrale devant le bloc 9. Celle-ci doit servir de point de repère central dans le quartier, sur laquelle la plupart des cheminements se reconnectent;
- accompagner le réaménagement des terrains de sport;
- diversifier l'offre ludo-sportive pour toucher un public plus large, y compris féminin (logique de maillage-parcours).

Het bewoonde park opnieuw benutten

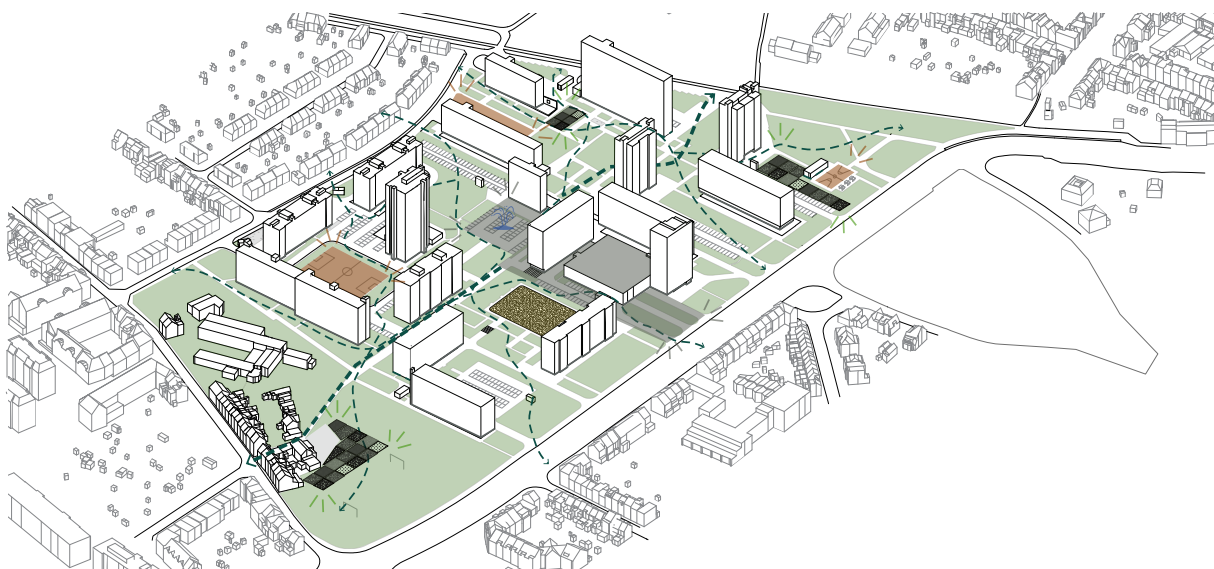
De openbare ruimte heropwaarderen;

De site telt veel en gediversifieerde openbare ruimtes maar die zijn in slechte staat. De ruimtes zijn niet functioneel (ingewikkeld loodrecht stramien), onoverzichtelijk (moeilijk om zich te oriënteren in het park), weinig geactiveerd en weinig benut, en tot slot globaal genomen slecht onderhouden.

Om deze cruciale uitdaging aan te gaan en ervoor te zorgen dat het Peterbospark zijn naam opnieuw eer aandoet, zouden specifieke interventies aangevat kunnen worden in het kader van het DWC:

Het voorstel luidt om denkpijsten te ontwikkelen met een globale visie door een landschappelijk masterplan uit te werken. Dit plan zal het mogelijk maken om coherente aanbevelingen te definiëren voor de inrichting van de verschillende openbare subruimtes van de wijk en de uitvoering van de eerste projecten aan te sturen:

- de huidige wegen in goede staat upgraden;
- de circulaties anders organiseren via nieuwe assen voor voetgangers en fietsers waarmee het loodrechte stramien doorbroken wordt.
- een centrale ruimte inrichten voor blok 9. Deze ruimte moet dienst doen als centraal herkenningspunt in de wijk, waarop de meeste wegen zijn aangesloten;
- heraanleg van de sportterreinen begeleiden;
- het spel- en sportaanbod diversifiëren om een meer divers, inclusief vrouwelijk, publiek te bereiken (een netwerk-trajectlogica).

Se réappropriier le parc habité

Revaloriser la biodiversité

Au delà des espaces publics le diagnostic démontre également la richesse de la couverture végétale du quartier. Plusieurs parties du Peterbos sont de véritables petits parcs avec une végétation riche qu'il convient de valoriser.

Dans cette optique nous proposons une série d'interventions liées à la mise en valeur et l'encadrement de la biodiversité. Il s'agit notamment de:

- retravailler l'ancrage «vert» du site au nord et au sud, deux lieux où la nature prend une place plus grande;
- requalifier le patrimoine végétal en lien avec la vision paysagère: strates arborées, coupes, replantations, taille, fauches, etc. Cela vise aussi bien des aménagements ponctuels qu'une réorientation de la gestion du site: gestion différenciée;
- valoriser la biodiversité: travail sur le coefficient de biotope par surface (CBS) comme base d'évaluation des projets mis en oeuvre;
- diversifier les milieux;
- dans cette même logique de valorisation, des projets d'agriculture urbaine en lien avec les activités déjà existantes (terrain Prins) pourraient être soutenues.

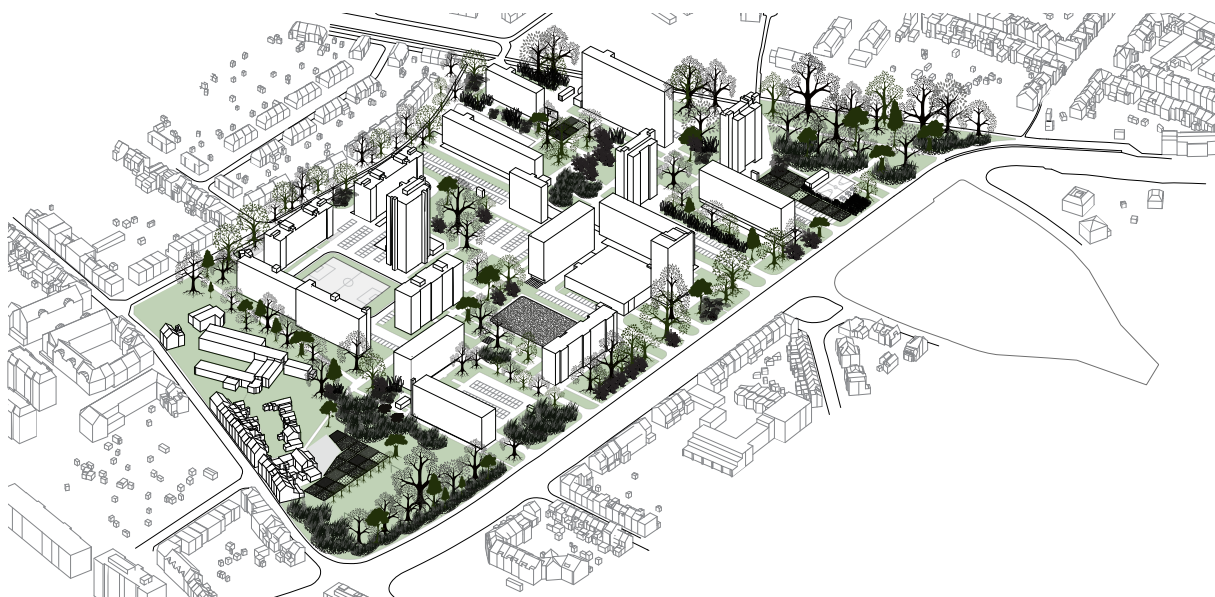
Het bewoonde park opnieuw benutten

De biodiversiteit opwaarderen

Naast de openbare ruimtes toont de diagnose ook duidelijk de rijkdom van de vegetatie van de wijk aan. Verschillende delen van Peterbos zijn volwaardige kleine parken met een rijke vegetatie die gewaardeerd moet blijven.

In die optiek stellen we een aantal interventies voor die verband houden met de waardering en omkadering van de biodiversiteit. Het gaat met name over:

- opnieuw werk maken van de "groene" verankering van de site van noord naar zuid, twee plekken waar de natuur een grotere plaats inneemt;
- het plantenpatrimonium herkwaltificeren in verband met de landschapsvisie: bomenlagen, kappen, opnieuw aanplanten, snoei-beurten, maaibeurten, enz. Dit slaat zowel op eenmalige aanpassingen als op het uitslaan van een nieuwe richting in het beheer van de site: gedifferentieerd beheer;
- de biodiversiteit opwaarderen: werken aan de biotoopcoëfficiënt per oppervlak (CBS), als beoordelingsbasis voor de uitgevoerde projecten;
- de omgevingen diversifiëren;
- nog steeds in de valoriseringslogica kunnen stadslandbouwprojecten gekoppeld aan reeds bestaande activiteiten (terreinen Prins) ondersteund worden.

Se réappropriier le parc habité

Intégrer le cycle de l'eau

Le diagnostic illustre la localisation du parc par rapport aux bassins versants. Situé en crête, il ne présente pas de problématiques majeures en termes d'inondations. par contre intégrer l'eau dans la nouvelle vision du parc est une formidable façon de redonner une impulsion au quartier. A calibrer précisément dans le masterplan général, cet objectif pourrait viser les interventions suivantes:

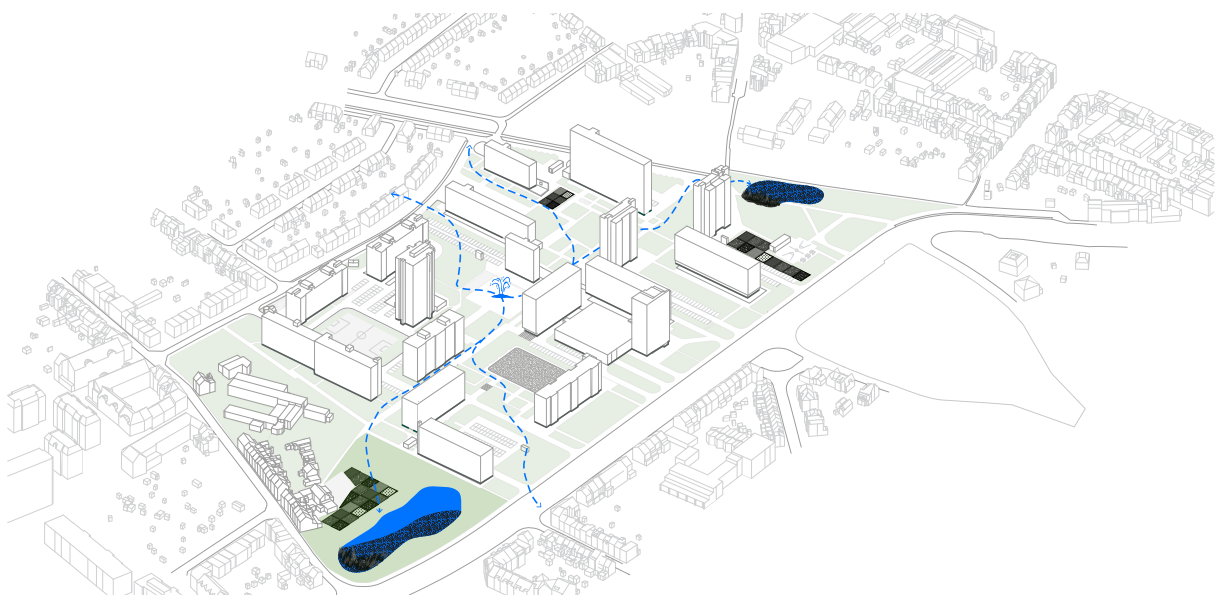
- accompagner le travail sur les nouveaux cheminements par des aménagements permettant de rendre l'eau visible dans l'espace public (filets d'eau, canalisation, etc);
- dans la même logique travailler sur des aménagements spécifiques: noues, bassins de rétention;
- aménager une fontaine sur la place centrale.

Het bewoonde park opnieuw benutten

De watercyclus integreren

De diagnose illustreert de lokalisering van het park ten opzichte van de groene bekken. Met zijn ligging op een kam, kampt de site niet met grote problemen op het vlak van overstromingen, maar is het water integreren in de nieuwe parkvisie een formidabele manier om de wijk een nieuwe impuls te geven. Deze doelstelling zou betrekking kunnen hebben op volgende interventies die precies ingepast kunnen worden in het algemeen masterplan:

- het werk aan de nieuwe wegen begeleiden via inrichtingen die toelaten om water een zichtbare plaats te geven in de openbare ruimte (waterstromen, kanalisering, enz.)
- nog steeds in dezelfde logica, werken rond specifieke inrichtingen: geulen, retentiebekkens;
- een fontein aanleggen op het centrale plein.

Se réappropriier le parc habité

Accompagnement/capacitation des habitants sur leur logement

La réappropriation du parc habité passera également par une amélioration du parc de logements. Comme détaillé dans le diagnostic, les deux sociétés de logement ont planifié des rénovations des logements dans les années qui viennent (investissements quadriennaux). Le CQD ne peut intervenir directement sur le logement social, mais peut le faire dans une logique de soutien aux habitants:

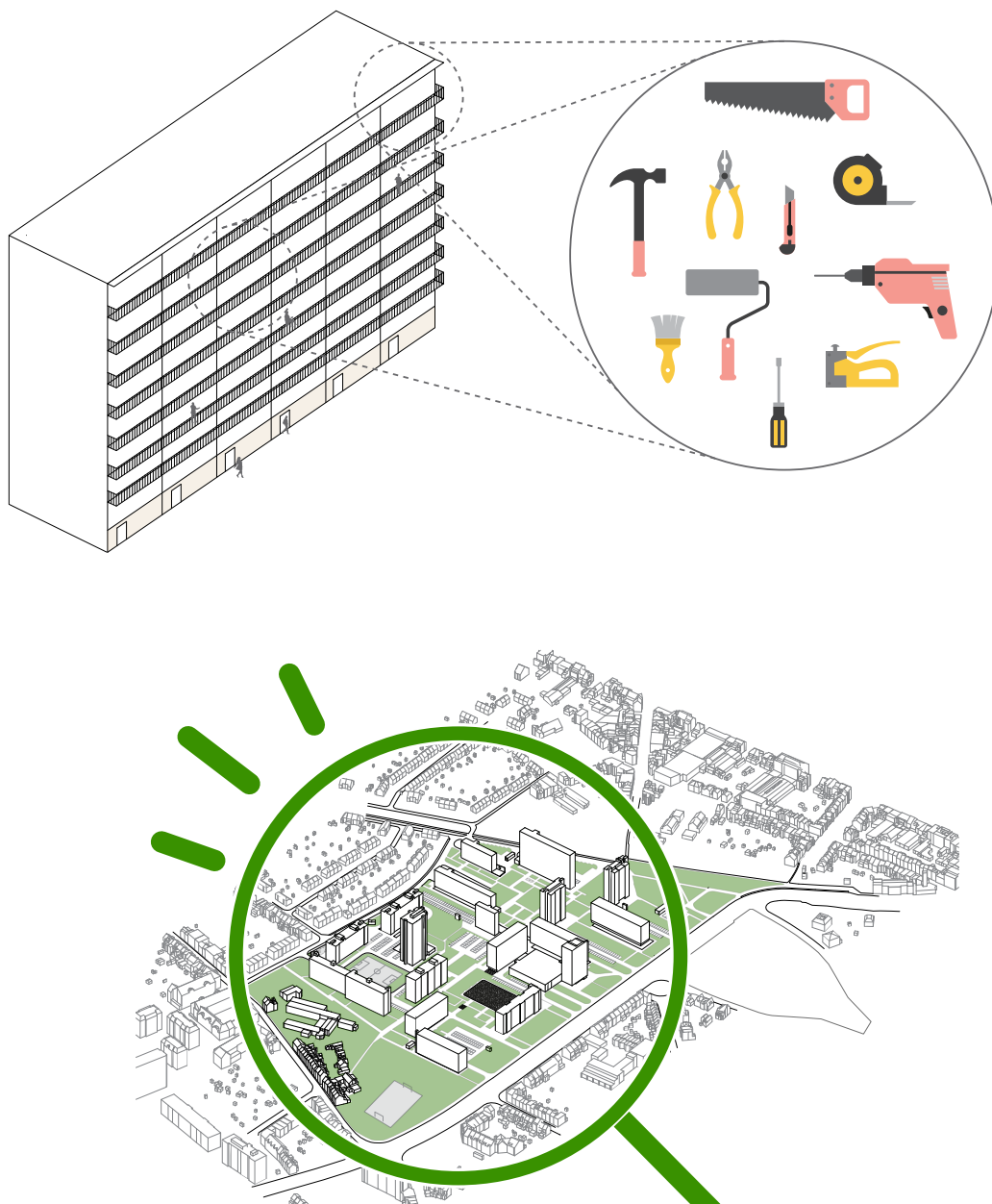
- travailler sur la capacitation des allocataires sociaux par rapport à l'entretien de leur logement: aide aux petits travaux d'entretien, etc.

Het bewoonde park opnieuw benutten

Begeleiding/inschakeling van de capaciteiten van de bewoners in hun woning

De herbenutting van het bewoond park is ook gebaseerd op een verbetering van het woningenpark. Zoals dit in detail is uitgewerkt in de diagnose, hebben de twee huisvestingsmaatschappijen in de komende jaren woningrenovatiewerken gepland (vierjareninvesteringen). Het DWC kan niet rechtstreeks ingrijpen in de sociale woningen, maar kan wel werk verrichten dat een ondersteuning vormt voor de woningen:

- werken aan de inschakeling van de capaciteiten van de sociale huurders ten opzichte van het onderhoud van hun woning: hulp bij kleine onderhoudswerken, enz.

Se réappropriier le parc habité

Organiser la gestion du site

Dans le diagnostic il apparaît clairement que certains problèmes actuels dans le quartier relèvent en fait d'un problème de coordination entre les acteurs actifs sur le terrain. Deux SISP, la commune, Bruxelles Propreté, pour n'en citer que certains.

Souvent chaque opérateur organise son périmètre de travail en fonction de ses compétences (thématiques et territoriale), un dialogue existe, mais aucune forme de mise en commun réelle.

Il apparaît donc indispensable de construire une vision plus transversale des solutions à apporter aux problèmes dans le quartier. Le CQD pourrait à cet égard offrir un momentum idéal: le périmètre fait fi des périmètres de gestion des SISP, et il est défini par essence comme un outil transversal.

Nous proposons donc de réfléchir à la mise en place d'un manager de site: une personne ou une équipe, qui est désignée pour être responsable d'une série de tâches dans le quartier:

- coordination des acteurs (organisation des réunions, fixation des ordres du jour, suivi des répartitions de tâches);
- mise en place d'un nouveau système de collecte des déchets;
- dynamisation commerciale;
- travail sur les comportements (sensibilisation), au départ des deux SISP: environnement, propreté, société;
- activation et animation de l'espace public;
- suivi des chantiers à venir (rénovation des tours et projets CQD), etc.

Toute thématique posant problème serait alors discutée, et la personne ou l'équipe aurait la responsabilité de construire la solution et la mettre en oeuvre.

Het bewoonde park opnieuw benutten

Het beheer van de site organiseren

Uit de diagnose blijkt duidelijk dat sommige huidige problemen in de wijk in feite voortkomen uit een gebrekkige coördinatie tussen de actoren die op het terrein actief zijn. Twee OVM, de gemeente, Brussel Netheid, om er maar enkele te noemen.

Vaak organiseert elke operator zijn werkperimeter in functie van zijn eigen (inhoudelijke en territoriale) bevoegdheden, er bestaat wel een dialoog maar geen echt gemeenschappelijke visie.

Het blijkt dus noodzakelijk om een meer transversale visie van de oplossingen voor de problemen in de wijk uit te werken. Het DWC zou in dat verband een ideaal moment kunnen zijn: de perimeter is niet gebonden aan de beheerperimeter van de OVM, het is per definitie vastgelegd als een transversaal instrument.

Ons voorstel luidt dan ook om na te denken over de aanstelling van een sitemanager: een persoon of een team, aangesteld als verantwoordelijke voor een reeks taken in de wijk:

- coördinatie van de actoren (organisatie van vergaderingen, vastlegging van de vergaderagenda's, opvolging van de taakverdeling);
- invoering van een nieuw systeem voor afvalophaling;
- nieuwe commerciële dynamiek tot stand brengen;
- werken aan gedragsveranderingen (sensibilisering), vanuit de twee OVM: milieu, netheid, samenleving
- Activering en bezieling van de openbare ruimte;
- opvolging van de komende werven (renovatie van de torens en DWC-projecten), enz.

Elk thema dat een probleem vormt, zou dan besproken worden en de persoon of het team zou dan de verantwoordelijkheid hebben om de oplossing uit te werken en uit te voeren.

3. Répondre à la demande en équipements

Le quartier du Peterbos regorge d'initiatives associatives mais manque d'équipements. Le CQD peut donc venir en soutien des acteurs locaux, et peut proposer une offre qui répond aux besoins locaux tout en étant ouverte sur l'extérieur.

A cet équilibre «intérieur-extérieur» doit être ajouté un équilibre dans la répartition de l'offre de services dans tout le parc.

Nous proposons donc une stratégie double:

- un pôle d'équipements rayonnants qui répond à la fois à une demande locale et plus large;
- un soutien à des équipements disséminés dans le quartier.

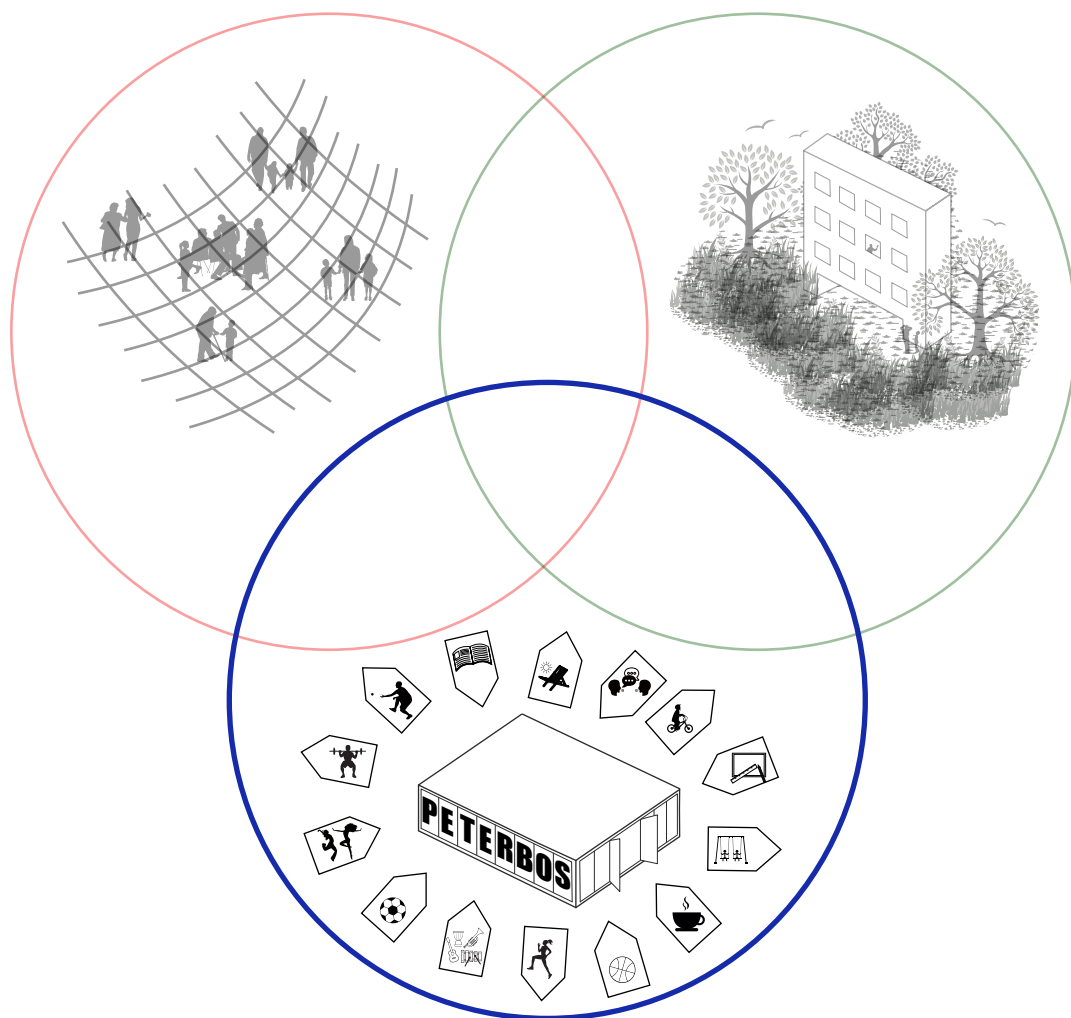
3. Voldoen aan de vraag op het vlak voorzieningen

De Peterboswijk barst van de initiatieven van verenigingen maar heeft weinig voorzieningen. Het DWC zou dus de lokale actoren kunnen ondersteunen en een aanbod voorstellen dat beantwoordt aan de lokale noden zonder daarbij de contacten met de buitenwereld uit het oog te verliezen.

Bij dit evenwicht "binnen-buiten" moet nog een ander evenwicht toegevoegd worden, namelijk de spreiding van het dienstenaanbod over heel het park.

We stellen dus een dubbele strategie voor:

- een aantrekkelijke voorzieningenpool die niet alleen beantwoordt aan een lokale vraag maar ook breder kijkt.
- een ondersteuning voor de voorzieningen die her en der in de wijk versnipperd zijn.

Répondre à la demande en équipements

Un pôle d'équipements rayonnants

Le projet phare du CQD pourrait être de construire un nouvel ensemble d'équipements sur le site du parking du Foyer Anderlecht.

Cet ensemble pourra inclure:

- une nouvelle salle de sport;
- un café rencontre;
- des locaux associatifs.

L'objectif est de concentrer cette offre sur un site, permettant de créer une nouvelle centralité de quartier, d'améliorer les alentours en ouvrant l'équipement sur l'espace public, de reconfigurer les rapports entre les acteurs présents sur le site (échange, rencontre), tout en ouvrant le quartier sur la ville.

Voldoen aan de vraag op het vlak voorzieningen.

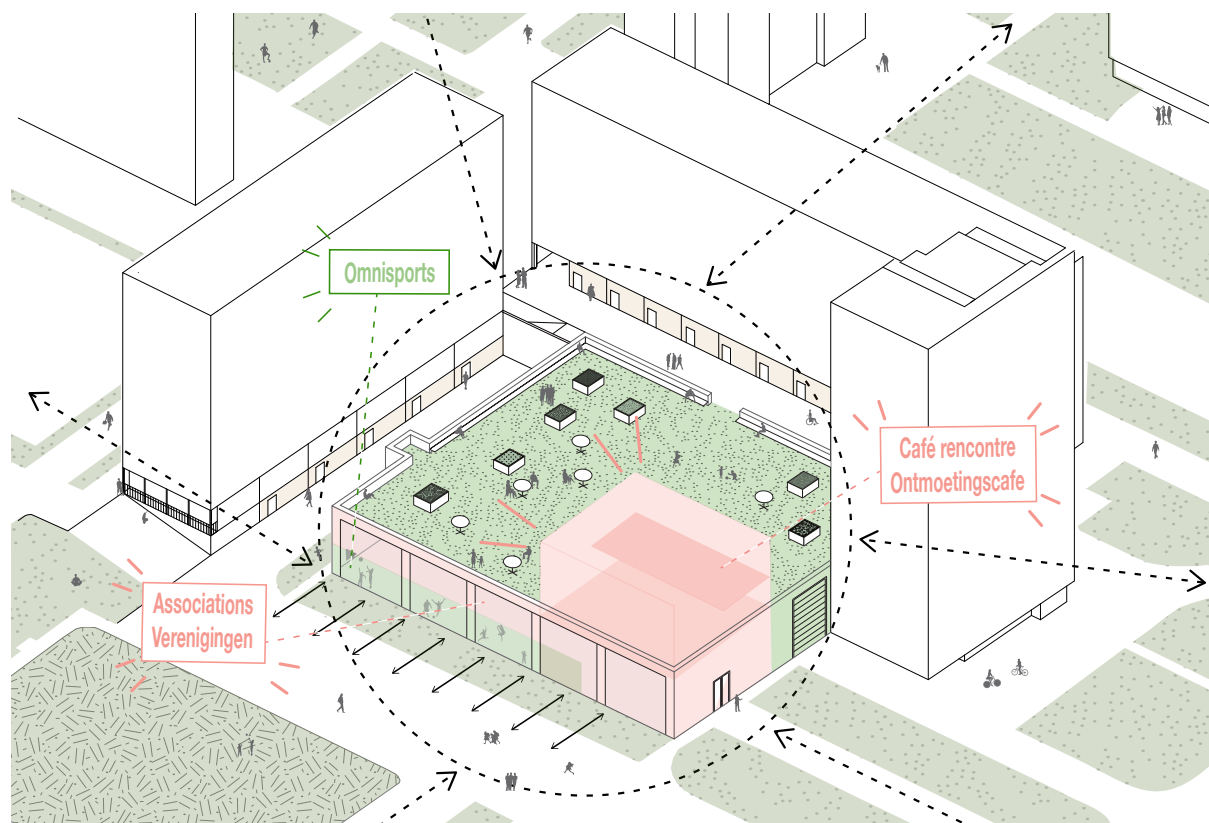
Een aantrekkelijke voorzieningencomplex

Het paradepaardje van het DWC zou kunnen zijn om een nieuw voorzieningencomplex te bouwen op de site van de parking van de Anderlechtse Haard.

Dit geheel zou dan het volgende bevatten:

- een nieuwe sportzaal;
- een ontmoetingscafé;
- verenigingslokalen.

Doel is, dit aanbod te concentreren op een site, wat moet toelaten om een nieuwe wijkcentraliteit tot stand te brengen, de omgeving te verbeteren door voorzieningen in verbinding te stellen met de openbare ruimten, om de verhoudingen tussen de op de site aanwezige actoren te hertekenen (uitwisselingen, ontmoetingen), en de wijk daarbij ook in verbinding te stellen met de stad.

Répondre à la demande en équipements

Une offre d'équipement sur tout le site

Au delà du pôle « central » il est important de garder un tissu d'équipements à destination locale à différents endroits du quartier: le restaurant social, certains petits espaces de rencontre ou de réunions, etc. Ceux-ci pourront être en partie rénovés, ou localisés dans certains rez de chaussée récupérés pour animer l'espace public.

Cela permet également d'envisager l'implantation dans le quartier d'associations non présentes aujourd'hui sur certaines thématiques stratégiques: emploi, santé, etc.

Dans l'activation des rez-de-chaussées, une intervention plus structurelle concerne la construction d'une crèche, répondant aux besoins du quartier.

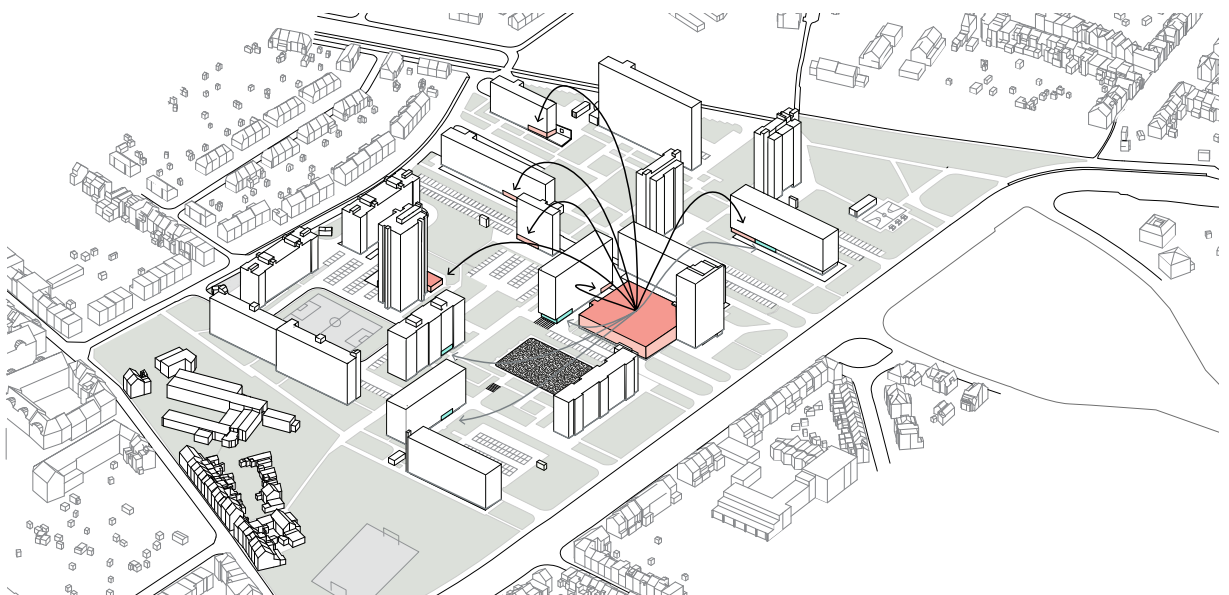
Voldoen aan de vraag op het vlak voorzieningen

Een voorzieningenaanbod op de hele site

Naast het centraal gelegen complex, is het belangrijk om op verschillende plaatsen van de site een voorzieningenweefsel voor lokaal gebruik te behouden: het sociaal restaurant, sommige kleine ontmoetingsruimtes of vergaderzalen, enz. Deze kunnen gedeeltelijk vernieuwd worden of ondergebracht worden op sommige gelijkvloerse ruimtes die werden herwonnen om de openbare ruimte te laten heropleven.

Hierdoor wordt het ook mogelijk om in de wijk werk te proberen maken van de inplanting van verenigingen die vandaag nog niet aanwezig zijn en die werken rond bepaalde specifieke thema's: werkgelegenheid, gezondheid, enz.

In de activering van de gelijkvloerse ruimtes, heeft een meer structurele ingreep betrekking op de bouw van een kinderdagverblijf, als antwoord op de noden van de wijk.

PERIMETRE

Le périmètre du CQD Peterbos reste inchangé par rapport à celui proposé dans la candidature communale. Il reprend donc tout le parc du Peterbos, limité par la promenade verte au Nord (boulevard Shakespeare), la rue de l'agronome à l'Ouest, la rue Willemyns au Sud, et le boulevard Maria Groeninckx-De May à l'Est. Il respecte la zone ZRU, qui se limite elle-même au site du Peterbos.

PERIMETER

De perimeter van het DWC Peterbos blijft ongewijzigd ten opzichte van degene die in de gemeentelijke kandidatuur is voorgesteld. Hij omvat dus het hele Peterbosspark, dat wordt begrensd door de groene wandeling in het noorden (Shakespearelaan), de Agroomstraat in het westen, de Willemynsstraat in het zuiden en de Maria Groeninckx-De Maylaan in het oosten. Hij leeft de Zone voor Stedelijke Herwaardering (ZSH) na, die zelf is beperkt tot de Peterbossite.

Périmètre du CQD Peterbos. Google 2018 | Perimeter van de DWC Peterbos. Google 2018

